

Poština plačana v gotovini.

KMETOVALEC

GLASILO
KMETIJSKE DRUŽBE

V
LJUBLJANI

R. Z. Z. O. Z.

Celoletna naročnina znaša **Din 25**— (za inozemstvo Din 35—).
List izhaja v zimskem času dvakrat, čez poletje enkrat mesečno.
Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Novi trg št. 3.

Cene oglasov za enkratno objavo:

$\frac{1}{2}$ strani Din 800— in Din 40— oglasne takse $\frac{1}{8}$ strani Din 200— in Din 5— oglasne takse
 $\frac{1}{4}$ strani Din 400— in Din 20— oglasne takse $\frac{1}{16}$ strani Din 100— in Din 2— oglasne takse

Mali oglasi beseda po 50 par in Din 2— oglasne takse

Priloge listu se računa o za vsakih 1000 prilog po 100 Din.

Vsebina: † Župnik Ivan Piber. — Nič se ne izplača. — Nitavost krompirja. — Kako naj pridelujemo travno seme za dom? — Univerzalni sejalni stroj domačega izdelka. — Razno. — Letošnje zborovanje sadjarjev v Mariboru. — Kmetijskim in sadjarskim podjetnicam v preudarek! — Poročilo o občnem zboru Vinarskega društva. — Koliko molzejo naše krave? — Razno. — Zakaj uvažamo plemenske konje iz tujine? — Razno. — Preredčevanje mladih smrekovih nasadov. — Anton Janša, 1734—1934. — Trčanje medu. — Vprašanja in odgovori. — Družbene vesti. — Kmetijsko šolski vestnik. — Književnost. — Razno. — Priloga: Vnovčevalec.

Montafonsko plemensko živino

blike in telice ima vedno na prodaj: Oskrbništvo graščine Neukloster, pošta: St. Peter v Sav. dolini pri Celju. 78

Plemenske krave in telice

montafonske pasme z ročevnikom ima na prodaj: Josip Lenarčič, Verž, pošta Vrhnika. 89

Kupim mlatilnico in gepelj.

Ponudbe z ceno poslati na: Josip Zabukovec, Nova vas 17, pri Raketu. 81

Ekonom

34 let star, z mnogoletno prakso, verziran v vseh panogah kmetijstva, posebno v živinoreji, poljedelstvu in zelenjadstvu išče mesta kjerkoli. Cenjene ponudbe na upravo Kmetovalca pod Ekonom šte. 84. 84

Veleposestvo na prodaj!

Veleposestvo, obsegajoče 150 aralov zemlje s sedmimi kmetijami, v zelo dobrem stanju, s 30 za tulce opremljenimi sobami, z moderno urejenim gospodarstvom in opremljenim z modernimi poljedelskimi stroji se ugodno proda. Lega med Beljakom in Vrbskim jezerom. Glede plačilnih pogojev in cene se je obrniti na Hranilnico in posojilnico v Podravljah, p. Föderlach (Österreich). 88

Gepj in mlatilnico

po zelo nizki ceni proda Martin Hrga, Bratonečice, p. Velika Nedelja. 87

Rabljeno slamoreznico

na motorni pogon, v dobrem stanju se kupi. Ponudbe poslati na: Uprava Kmetovalca v Ljubljani, Novi trg 3, pod šte. 90. 90

Ekonom-oskrbnik

izvežban v vseh kmetijskih panogah, išče službo za takoj. Dopise na Upravo „Kmetovalca“ pod št. 8. 8

Fige in brinje za žganjekuho

oddaja po najnižji ceni tvrčka Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska cesta 2. 54

Razglas.

Izredni občni zbor Kmetске hranilnice in posojilnice v Novi vasi na Blokah se vrši v nedeljo, dne 22. julija ob 15. uri v garaži g. Lavriča v Novi vasi. — Dnevni red: 1. Poročilo načelnika. 2. Poročilo revizorja. 3. Volitev nove uprave. 4. Slučajnosti. — Načelstvo. 86

Vabilo

na izredni občni zbor Vnovčevainice kmetijskih pridelkov za ptujsko polje r. z. z o. z. v Račah, ki se bo vršil v nedeljo, 8. julija 1934 ob 2. uri popoldne v sobi Antona Galjata v Cirkovcah s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Prememba pravil v § 1. zadržanih pravil. 3. Poročilo načelnika. 4. Volitev predsednika nadzorstva. 5. Odobritev računov. 6. Slučajnosti. — Ako občni zbor ob napovedani uri ne bo sklepčen, se vrši eno uro pozneje drag občni zbor, ki bo sklepčen brez ozira na števílo navzočih. — Načelstvo. 85

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice, r. z. z n. z. v Ljubljani.

Dne 7. junija t. l. se je vršil 53. redni občni zbor tega najstarejšega slovenskega denarnega zavoda v Ljubljani. Iz poročila ravnateljstva posnemamo, da se je zavod vzdržal vsled uvidevnosti pretežne večine vlagateljev brez uporabe zakonite zaščite, katere so se poslužili skoro vsi večji domači denarni zavodi. Upravno premoženje izkazuje dne 31. decembra 1933 Din 238.135.974-69. Stanje hranilnih vlog v višini Din 216.525.897-81 kaže v primeri s prejšnjim letnim znižanje za Din 15.979.662-97. Posojila so se vzdržala na višini Din 204.649.717-88, naložen denar pa se je znižal na Din 18.224.379-30. Dobiček je dosegel Din 2.104.641-96. Z izvršenimi odpisi in amortizacijami pa se je skrčil čisti dobiček na Din 152.776-66. Število deležnikov se je zvišalo na 6641. Izkazani rezervni zakladi so se zvišali na Din 10.558.107-94. Poleg teh ima zavod še visoke latentne rezerve v nepremičninah.

KMETOVALEC

št. 11.—12.

V Ljubljani, 30. junija 1934.

Leto 51.

† župnik Ivan Piber.

V nedeljo, 10. junija t. l. je preminul po dolgem bolehanju župnik, duhovni svetnik g. Ivan Piber iz Šenčurja pri Kranju. Žalostna vest o smrti župnika Pibra je bridko odjeknila ne samo med njegovimi župljani, temveč tudi med mnogoštevilnimi prijatelji in znanci. Bil je mož ne samo orjak po telesu, temveč tudi plemenit in kremenit značaj, kakor jih je težko najti.

Župnik Ivan Piber.

Bil ni samo pravi dušni pastir svojim župljanom; bil je pravi oče kmetom, delavcem in siromakom sploh; pozabil pa tudi ni na svoje, za katere je prav očetovsko skrbel. Preudaren in pošten veskozi v vseh življenskih vprašanjih, zlasti pa na gospodarskem polju, ni poznal nobene sovražnosti; posebno pa je odlikoval svoje prijatelje, ki jih je visoko spoštoval in jim bil tudi zvest do konca.

Vsa Gorenjska pozna Pibra kot neutrudljivega bivšega poslanca in javnega

delavca, odbornika v raznih gospodarskih organizacijah, kjer je storil vse, kar je zmož, nesebično in požrtvovalno, imajoč pred očmi vedno skrb za ljudstvo in javni blagor. Posebno se je zanimal za povzdigo planinskega gospodarstva na Gorenjskem, zlasti na Bohinjskih planinah, tako da se ga Bohinjci še danes hvaležno spominajo. Bil je torej pravi garač, delavec vedno za druge, zase nič, mož, kakor so le redki dandanes. Njegova razumnost, iskrenost, odkritost, odločnost in ljubeznivost je vedno našla pravi lek in uteho za vsakega, ki je iskal pomoči ali tolažbe od njega.

Ko smo tako na splošno orisali delovanje blagopokojnika, si štejemo v dolžnost, da poudarimo njegove velike zasluge, ki si jih je rajni stekel za **Kmetijsko družbo tekom svojega dolgoletnega udeleževanja kot družbeni odbornik. Piber je bil družbeni odbornik od l. 1910. do konca l. 1932., ko je sam vsled bolehnosti odstopil.** Triindvajset dolgih let je pokojni Piber nepretrgoma uspešno deloval pri naši največji in najstarejši kmetijski organizaciji. Z rajnim Pircem sta bila velika prijatelja, na katerega je močno vplival, in sicer v pozitivnem in koristnem zmislu za družbo. Vsi bivši dolgoletni člani se spominjajo iz poročil o sejah in občnih zborih družbe, kako se je rajni vedno temeljito in premišljeno pripravil za seje in zborovanja. Njegovi tehtni predlogi so bili veskozi stvarni in utemeljeni, da so bili potem upoštevani in cenjeni. Kmetijska družba je z rajnikom izgubila svojega dolgoletnega svetovalca in pospeševalca, ki ga bomo težko pogrešali. Tudi oblasti v bivši Avstriji in v Jugoslaviji so Ivana Pibra visoko čislale in spoštovale ter ga odlikovale. V zadnjih letih je bil od vlade odlikovan z redom Sv. Save IV. stopnje in z jugoslovansko krono IV. stopnje. Kmetijska družba z vsem svojim članstvom bo župnika Pibra vedno ohranila v trajnem in hvaležnem spominu!

Nič se ne izplača.

Fr. Malasek.

Kmetijsko - pospeševalni organi imamo na deželi prav težko stališče v svojih prizadevanjih dvigniti množino pridelkov, doseči njih boljše kakovost pri manjših pridelovalnih stroških i. t. d. Ljudstvo se sicer prav rado udeležuje predavanj, jih pazljivo poslušajo in vsemu pritrdi in o zadevi razpravlja. Pri takih prilikah se vedno dobijo kaki omahljivci, ki svoja razmotrivanja končujejo z besedo: „vse bi že bilo, ampak se prav nič ne izplača“, in vsled tega torej naj opustimo pridelovanje žita, krme, rejo živine itd. Na take besede in modrovanja odgovarjam, da je pač ravno sedaj nujno potrebno, da pridelujemo več žita, ker, če so cene nizke, moramo ohraniti prehrano družine na višku in v tem primeru se vedno bolj opazajo, da so pridelki manjši, njihove slabo in površno obdelane in če pridejo še vremenske nezgode, se lahko pripeti, da na veliki kmetiji imajo vsakdanji kruh le še ob praznikih in ga torej stradajo. To je poguba za naš bodoči rod, ker kruh in mleko sta osnovna hrana za naše otroke in če tega stradajo, ostane rod šibek in nagnjen k boleznim, pa tudi nima moči, da bi v polni meri izvrševal težka kmetijska dela.

Zato veljaj za naš mlajši kmetijski rod sledeče: Oskrbujmo svoja polja z največjo ljubeznijo, izvršujmo poglobljeno jesensko oranje in gnojenje, zemljo globoko orjimo, ker v njej so skriti zakladi, kateri pri plitvem oranju in obdelovanju zemlje ostanejo neizkoriščeni. Pazimo na dobro in odbrano seme ter dajmo pridelkom pogoje za uspešnejši razvoj, da bomo lahko imeli dovolj žita za kruh in prehrano, za živino, ter tudi kak stot žita za prodaj, četudi so cene nizke.

V tukajšnjem srezu je število živine močno padlo, ker zaradi nizkih cen živini gredo vsa teleta pod mesarski nož in ni pomladka. Nekateri kmetje imajo le polovico živine napram stanju l. 1930. In kam to pelje? Da tudi naši otroci ne dobijo mleka, temveč kuhano vino za zajtrk in ker tudi kruh manjka — mora rod propasti. Saj se to vidi na kmetijskih otrocih čim dalje bolj. So blede, šibki in krivih kosti — polni bolezni. In če ni gnoja, ni ostalih pridelkov. Zemlja se hitro izčrpa in bo dajala še manj in slabših pridelkov kakor dosedaj. Tudi za dobro rejeno živinčje se dobi le nekaj denarja. Jaz se tej miselnosti našega kmeta in temu pojavu

čudim in pravim, da gremo nazaj k Adamu in Evi, k življenju pračloveka, kar se pa ne sme zgoditi. Naša kultura življenja in kmetije mora ostati nedotaknjena ter jo moramo bolj in bolj dvigniti. Ker, če bi se ne izplačalo pridelovanje kruha in mleka, potem se ne izplača tudi življenje; pa se vendar smrti vsak boji, torej se življenje je izplača!

Z ozirom na ohranitev zdravega rodu moramo napeti vse moči, duševne in telesne, za napredek naših kmetij in naše vasi. Kdor se tega drži tudi v teh hudih stiskah, dobro vozi, napreduje, ker se propasti boji. Mlajši rod na plan, v boj za obstanek rodu in kmetije!

Poljedelstvo in travništvo.

Nitavost krompirja.

Ing. Sadar.

Krompirjevo deželo je zadela nadloga, ki jo omalovažujemo. Vsaj na videz, kajti malo se o njej piše. Se pa tem več govori med kmetovalci, ki so prizadeti. Ostali se pa zanjo malo brigajo kot noj, ki v nevarnosti potisne butico v pesek, da ne vidi, kaj mu preti.

Toda, če pojde tako naprej, kakor zadnji dve leti, bomo v kratkem brez krompirja. Kaj bi to pomenilo za nas, naj si vsakdo sam predstavlja. Poglejmo nadlogo od vseh strani, kajti najti ji moramo zdravila. Moramo jo zaustaviti!

V Beli Krajini, okoli Novega mesta, na Dravskem polju in deloma na Murskem polju krompir ne kali. Namesto krepkih klic poženejo drobne niti. Na koncu niti nastane včasih droben gomoljček. Lani se je pričelo, letos je obseg že dvakrat večji.

Pojav imenujemo **nitavost** krompirja. Poznali so jo že drugod pred nami, toda vzroka ji niso našli. Trdijo, da je vzrok neprestano vegetativno (z gomolji) razmnoževanje krompirja in pa neprikladno vreme. Gre za zmanjšano življenjsko sposobnost gomolja. Po mojem mnenju sta neprikladno vreme in pa nepravilno izbiranje krompirja za seme najtehtnejša vzroka nitavosti. Možna je tudi, da je nitavost posledica dveh bolezni, ki se javljata zaradi neprikladnega vremena, zemlje in neprimernega oskrbovanja. To sta bolezn: kodravost krompirja in bakterioza cevnih povezok. **Nitavost bi bila torej visok štadij izvrženja (izroda, degeneracije), ki ima številne vzroke in po-**

vode. Iz tega bi že mogli zaključiti, da je **edino sredstvo proti nitavosti izmenjava semena, pravilno oskrbovanje krompirja in izbiranje** (selekcija) krompirja. Če to drži, potem se lahko oddahnemo. Nevarnost je velika, toda ni nepremagljiva. Seveda ne smemo stati s prekrižanimi rokami. Končno moramo vendar popraviti vse napake, ki jih grešimo nad krompirjem. Glavno je pa to-le: **Kmetovalci v prizadetih krajih morajo nemudoma izmenjati vse seme. Pri nakupu pa naj strogo pazijo, da je krompir iz kraja, kjer te nadloge še ni.**

Letos je krompir že v zemlji. Kar je, je! Toda prihodnjo pomlad bomo morali paziti, kaj bomo sadili. In na to moramo že sedaj misliti, ne pa, ko bo treba iti na njivo! Kraji, ki jim je nadoga doslej prizanesla, **zlasti hriboviti kraji**, kjer je družbar še zdrav in krepek, **naj pridelajo čim več semenskega krompirja.** Prihodnjo spomlad ga bomo mnogo rabili, šel bo dobro v denar. Zanašam se na poštenje tamošnjih kmetovalcev in jih pozivam, naj krompir za seme izberejo že na njivi na ta način, da vse slabotne rastline, ki kažejo znake bolezní ali oslabelosti brez milosti porujejo. Če je pa veliko bolnih, potem pa s te njive ne bo dobrega semena. Strogo izbiranje bo v korist njim samim in pa celi deželi.

Prav tako brezsrčni morajo biti kmetovalci v prizadetih krajih. **Za seme smejo v jeseni spraviti le gomolje od popolnoma zdravih rastlin.** Gomolje, ki se mu na prerezu vidi pod kožo črnikast kolobar, ni za seme. To gomolje je bolno. Bolezen se imenuje bakterioza cevniñ povezok ali „črni kolobari“. Rastline, ki klavno rastejo, ki se jim listje zvije v kodre, in ki nimajo temnozelené barve, niso zdrave. Listje in cima sta jim včasih celo steklena in krhka. Cima je kratka. Okužena njiva izgleda, kakor da smo sadili več vrst krompirja. Vse te rastline slabo rodijo in njihovo gomolje je za seme neuporabno. Če ne bo doma zdravega gomolja z lepo razvitimi očesi in z močnimi, jednatimi klicami, bo treba seme naročiti od drugod, zlasti iz hribovitih krajev.

Nitavosti sem se v tem članku čisto na kratko dotaknil. Ker je pa vprašanje zelo važno, je želeli, da bi se javili kmetovalci in poročali o svojih opazovanjih, zlasti pa prizadeti kmetovalci. Opazujte krompirjeve njive v teku rasti in poro-

čajte o tem, kar opazite! Le tako bo mogoče stvar razsvetliti do dna in najti za bolezen zdravilo.

Kako naj pridelujemo travno seme za dom?

Inž. Vinko Sadar.

Za pridobivanje semena za domačo uporabo boš lahko sejal več vrst trav v mešanici ali več vrst trav na manjših parcelah, ki leže druga poleg druge. Ako pade nekaj zrna s parcele zlatega ovsa, na parcelo francoske pahovke itd., ne škodi, kajti seme boš itak doma uporabil in boš sejal pomešano. Zadostuje, da poseješ osem glavnih vrst trav in tri vrste detelj na lehah, ki merijo okroglo en ar. Drobnozrnatega semena zlatega ovsa, mačjega repa, travniške latovke poseješ po 100 g, debelozrnatega pa po 200 g. Sejal boš pa te-le vrste trav: pasjo travo, francosko pahovko, travniško bilnico, zlati oves, mačji rep, angleško ljuljko, travniško latovko in rdečo bilnico. S temi travami že lahko sestaviš mešanico za stalni travnik. Za menjalni travnik ti zadostuje že prvih šest vrst trav, vzameš k tem le še laško ljuljko. Od osem navedenih trav boš od prvih šest vzgojil seme prav z lahkoto, od zadnjih dveh pa malo teže. V mešanico stalnega travnika bi bilo dobro vzeti še malo semena pasjega repa, toda tudi brez njega se izhaja. Travniški lisičji rep se na rabi le za bolj vlažne in težke zemlje in za visoke lege. **Večinoma bo mešanica navedenih osmih trav popolnoma zadostovala za stalne umetne travnike v nižini, za menjalne travnike pa že mešanica sedmih vrst trav.**

Poleg teh trav vzameš še seme domače detelje, bele in švedske detelje in kvečjemu še navadne nokote.

Na 14 arih površine boš torej lahko pridelal vse potrebno travno in deteljno seme, ki ga potrebuješ za ureditev stalnega umetnega travnika. In koliko dela boš imel s temi lehicami? Pred setvijo boš zemljo dobro zagnojil in obdelal, nato boš meseca aprila sejal, prvo in drugo leto kosil za krmo. Spomladi vsako leto boš lehice oplel vsega plevela, za seme boš pa v tretjem letu pustil prvo košnjo. Le angleška ljuljka bo že drugo leto dala seme, pravitako seveda laška. Zato pa te dve travi prej mineta in bo potrebno po dvoletnem pridobivanju semena lehice nanovo posejati. Vse ostale lehice pa bodo

dajale seme povprečno štiri leta. Od gnojenja močno zavisi trpežnost **semenskega travišča**. Tako bomo imenovali vse te lehice, kjer se prideluje travno seme.

Preder se pusti travišče, da dozori seme, ga moraš v jeseni poprej pognojiti z umetnim gnojem: 150 kg kalijeve soli in 150 kg rudninskega superfosfata na en ha zadostuje. Za vse semensko travišče boš potreboval komaj 15 kg kalijeve soli in 15 kg rudninskega superfosfata. Previden bodi z dušičnatim gnojilom, kajti ono povzroča, da trave prebujno rastejo in da rade poležejo! Le, če je potreba, trosi 10 kg apnovega dušika spomladi ali nekoliko gnojnice jeseni. Hlevski gnoj ugodno deluje. V jeseni ga raztrosiš po semenskem travišču, spomladi pa pograbiš ostanke. Ima pa to veliko napako, da zanese na travišče polno plevela. Pravatko kompost. **Zato je najbolje, da zemljo pred setvijo sem. travišča prav pošteno zagnojíš s hlevskim gnojem, med rastjo pa mu pomagaš le z umetnim gnojilom.**

Kdor bo na ta način prideloval travno in deteljno seme za svojo lastno uporabo ali pa oddajo najbližnjim sosedom, si bo brez mnogega truda prištedil precej denarja za seme in pri napravi umetnih travnikov mu ne bo potrebno tako skopariti s semenom. Lahko ga bo še malo več posejal, okoli 56 kg na ha, da bo poprej dobil bujno strnjeno rušo.

Ker sem že poprej omenil, da se seme nekaterih vrst trav lahko prideluje v mešani setvi, bom ta način pridelovanja malo natančneje opisal. To je najenostavnejši in najcenejši način pridobivanja travnega semena. Seveda pa nam ne daje vsega potrebnega semena za ureditev menjalnih ali stalnih travnikov.

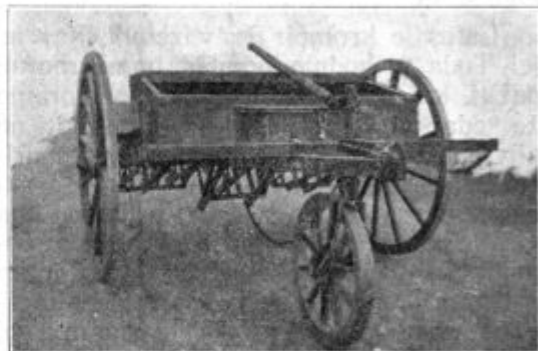
Za setev v mešani setvi se dobro skladatajo, sejane v črno deteljo, te-le trave: pasja trava, francoska pahovka, travniška bilnica in zlati oves. Prvo leto kosiš travišče za krmo, prihodnja leta (2—3) pa pustiš, da dozori trave v seme. Izberi dobro zemljo! Sej v žito najprej 7 kg semena črne detelje, nato 10 kg pasje trave, 20 kg francoske pahovke in 20 kg travniške bilnice na 1 ha. Ta tri semena zorijo skoraj istočasno, požanješ jih pa, čim doseže seme ene vrste voščeno zrelost!

Na bolj suhi, rahli, toda dobri zemlji sej 7 kg črne detelje, 10 kg pasje trave, 30—40 kg francoske pahovke in 3 kg zlatega ovsa.

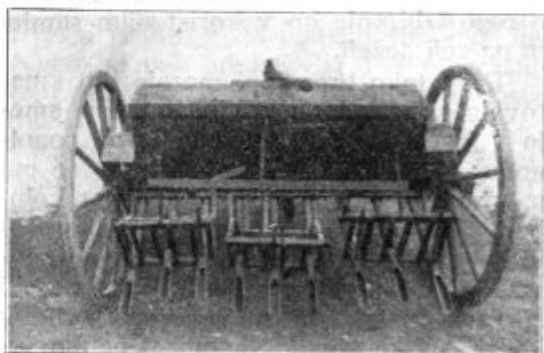
Univerzalni sejalni stroj domačega izdelka.

Josip Sustič.

8. maja t. l. je kupila kmet. podružnica v Domžalah sejalni stroj od posestnika Josipa Peternelja v Selcih nad Škofjo Loko. Stroj je povsem domač izdelek, izdelek spretnosti in iznajdljivosti kmeta Peternelja. Prvo sejalnico te vrste je razstavil Peternelj že na sreski kmetijski razstavi v Kranju l. 1932. in vzbudil pozornost. Prvi stroj uporablja Peternelj sam

Slika 38. Sejalni stroj domačega izdelka (Jos. Peternelj, Selca nad Škofjo Loko 67); pogled od spredaj.

Slika 39. Peterneljev sejalni stroj; pogled od zadaj.

za svoji kmetiji z uspehom, drugega pa, ki ga je izdelal in spopolnil v letošnji zimi, je kupila domžalska kmetijska podružnica. Sejalnica je devetvrstna.

Ta pojav domače podjetnosti moramo toplo pozdraviti. Peterneljeva sejalnica je konstruirana nalašč za malo kmetijo, na kateri prevladujejo majhne, ozke in neenakomerne parcele. Konstruktijo so narekovale domače razmere. Po največji informaciji iz Domžal se je stroj pri letošnji setvi prosa obnesel dobro, setve drugih sadežev pa so izpadle prav zadovoljivo že pri prvem stroju v Selcih. Dom-

žalska podružnica upa, da bo ta stroj pri natančni izdelavi boljši in praktičnejši od dosedanjih.

Po zatrdilu gospoda Peternelja ima sejalnica sledeče prednosti:

1. Razpolaga z dvema rezervoarjema za seme. Posebni rezervoar meri nad 100 litrov, tako da ni treba nositi seme za strojem.

2. Stroj uravnava globino sejanja samodelno s svojo težo.

3. Omogoča istočasno setev žita (n. pr. ječmena) in n. pr. korenja v vrste v zaželeni oddaljenosti. Tako je mogoče pozneje obdelovati korenje z okopalnikom, ker je sejano v vrste.

4. Seje semena vseh vrst in debelin, od detelje in prosa pa do fižola in koruze. Priprava za tozadevno uravnavanje je enostavna.

5. Sejalnica ima tri kolesa. Sprednje kolo omogoča obračanje na najmanjšem prostoru. To je važno za majhne parcele.

6. Sprednje kolo se da z lahkoto in hitro odklopiti. Tako je mogoče pripeti sejalnico na vsak voz zadaj in jo tako prevažati brez posebne vprege.

7. Na rahli, lahki zemlji in pri plitvi setvi, lahko vlečeta sejalnico dva krepka moža in se vrši setev tudi brez vprege. To je ugodno za kajzarje, če nimajo vprežne živine.

8. Cena Peterneljevi sejalnici znaša danes 2.400 Din, medtem ko znaša cena tvorniškimi devetvrstnim sejalnicam blizu 5.000 Din.

Umestno je, da posvetijo tej sejalnici, ki je domač kmetski izdelek, vso pozornost naši strokovni činitelji, ker nudi veliko prednosti. Dobro bi bilo, če bi prevzela en stroj kaka banovinska kmetijska šola v strokovno preizkušnjo. Peternelju pa bi bilo na primeren način olajšati izdelavo teh sejalnic.

Razno.

Tečaj za travniške pomočnike v Sv. Juriju pri Celju se je vršil od 5.—10. t. m. in od 12.—17. t. m. V tečaj je bilo pozvanih 50 mož iz cele banovine. Čeprav so se zanimanci sami prijavili in čeprav sta bila tečaja popolnoma brezplačna, se je pozivu odzvalo od 50 le 34 mož. Zgovorno izpričevalo naše malomarnosti in brezbriznosti. Sam jezik nas je, pa nič drugega. Domišljamo si, da smo napredni, kulturni in ne vem kaj še, pri tem pa mirno gledamo, da nas vsi okoli nas, na severu in na jugu, prehitevajo. Zabavljatj znamo, to pač to, toda za strokovno delo pa nimamo niti zmislja niti veselja. — V uteho nam je le to, da

so se tečaja udeležili res možje, ki mnogo obetajo. Pokazali so toliko zanimanja, da smo jih komaj nasitili z znanjem. Vse so hoteli vedeti, vse jih je zanimalo. Lepo je to bilo. So pač častne izjeme v splošni mlačnosti naših kmetovalcev. Zato naj navedem njihova imena, da bo znano, kje in kdo so naši travniški pomočniki: Breznik Anton, Stara Loka, Belšek Franc, Mala Nedelja, Jurko Ivan, Lahov graben, Cestnik Albin, Loke, Kugelnik Silvester, Črna. Kazjak Anton, Sv. Lovrenc na Pohorju, Golub Matija, Štrigova, Bosio Hugo, Pilštajn, Nemeč Štefan, Turnišče, Dvornik Anton, Paška vas, Kulovec Franc, Vavta vas, Kvaternik Franc, Stari trg pri Ložu, Zagožen Franc, Šmartno ob Dreti, Košan Ivan, Družmirje, Frantef Jože, Št Vid pri Stični, Seljak Ivan, Dobrava, Ložar Franc, Trzin, Korpič Jože, Gornji Petrovci, Vršnik Franc, Solčava, Jurješević Anton, Zver Ivan, Nedelica, Sajko Anton, Ranjkovec, Kuzma Zolten, Puževci, Mastnak Franc, Dramlje, Ivančič Pavel, Črna, p. Brežice, Potočnik Ivan, Dobračevo, Kresnik Martin, Šmartno pri Slovenigr., Borčnik Ivan, Šmartno v Rož. dol., Terče Fortunat, Sv. Florijan, p. Šoštanj, Skoberne Franc, Črenšovci, Bohanec Franc, Bučkovi, Jesenik Jože, Dramlje, Grobelšek Luka, Žiče, Šepc Jože, Cundrovec.

Selekcijske postaje za krompir in trave. Zadnja leta občutimo zelo škodljivo pešanje naših sicer priznanih vrst krompirja, ki so od vseh poljskih pridelkov edini izvozni proizvod našega kmeta. Zaradi tega postajajo brezuspešni tudi vsi naporji kr. banske uprave, da se v raznih okoliših uvedejo enotne vrste krompirja in s tem tipiziran izvozni proizvod, ker so domače vrste več ali manj okužene z dosedaj še nepoznano boleznijo. S teh razlogov in da se naše kmetijstvo obvaruje občutne gospodarske škode, je potrebno, da se že sedaj **delo na selekciji krompirja** ter ustvarijo za naše podnebne prilike prikladne vrste.

Naša banovina bi mogla imeti dokaj lepe dohodke kot proizvajalka travnih semen. Pa tudi sama potrebuje letos precejšnjo količino semen za izboljšanje travnikov. Seme, ki ga sedaj večinoma uvažamo, ni prikladno za naše podnebje in zato tudi travniška akcija kr. banske uprave ne bo mogla roditi onih uspehov, katere se je pričakovalo. S teh razlogov bi bilo potrebno, da se **tudi za selekcijo trav ustanovi selekcijska postaja.**

Obe selekciji, krompirja in trav, bi zamogle dovolj zaposliti enega strokovnjaka ter bi bila na mestu za vse skupaj ena postaja za uplemenjenje teh rastlin. Kr. banska uprava se naproša, da ustanovi **tako selekcijsko postajo na primeren mestu** in da v svojem proračunu predvidi vsa potrebna sredstva za njeno vzdrževanje. K razmnoževanju proizvedenih vrst pa se naj pritegnejo zemljišča kmetijskih šol in banovinskih

posestev, odnosno naj se ustanovijo selekcijske zadruge, čim bo dovolj uplemenjenega semena na razpolago.

Sadjarstvo in vrtnarstvo.

Letošnje zborovanje sadjarjev v Mariboru.

Fr. K.

V nedeljo, 3. junija so zborovali v zelo častnem številu naši sadjarji SVD v Mariboru. Prejšnji dan se je vršil občni zbor drevesničarskega odseka SVD, ki je pokazal zelo živahno delovanje. Občni zbor SVD je bila izredno lepa manifestacija slovenskih sadjarjev, saj je bilo zbranih nad 320 udeležencev. Žal je iz nekdanje ljubljanske oblasti prišlo le malo delegatov na to važno gospodarsko prireditve, ker ni bila namreč dovoljena delegatom polovična vožnja. Namesto obolelega predsednika g. **Humeka**, je vodil zborovanje podpredsednik SVD g. ravnatelj **Priol**, ki je podal zanimivo programatično poročilo o bodočem delovanju našega sadjarstva. Ker se je tujina zelo organizirala in pospešuje svoje sadjarstvo z vsemi silami, moramo preiti tudi pri nas od nekdanjega ekstenzivnega k intenzivnemu sadjarstvu, to se pravi od sedanje kmetijske sadjereje k pridobitnemu sadjarstvu, da bomo postali konkurenčni. Izvežbati moramo množico poklicnih sadjarjev, ki bodo poučevali kmeta, mu precepljali drevje slabih vrst s sortami za izvoz, ga učili pravnega oskrbovanja sadnega drevja, posebno rednega gnojenja, pravočasnega in temeljitega zatiranja sadnih škodljivcev s škropljenjem in drugimi pripomočki. Dalje, da se ne bo zasajalo starih opuščanih sadovnjakov z istimi vrstami, ki na istem zemljišču ne morejo uspevati, in pomnožimo koščičasto in lupinasto sadje. Vnovčevanje moramo organizirati v okviru podružnic, ustanoviti zbiralnice in skladišča za sadje, kjer bomo isto sortirali in pravilno vlagali. S tem bo naš sadjar prišel v svojem gospodarstvu do aktivnejše vloge, da bo lažje in boljše vnovčil svoje pridelke. Pospesevati moramo tudi domačo porabo, predvsem sušenje in predelovanje sadja v sadne mezge, marmelado, brezalkoholne pijače in sadno vino. Ta izvajanja so napravila na zborovalce mogočen vtis.

Zastopnik Kmetijske družbe je toplo priporočal tesno sodelovanje SVD in KD, odnosno njenih podružnic in članov, da

bomo s skupnimi močmi lažje prišli do zaželenih uspehov. Mnoge sadjarske podružnice so že pristopile kot članice h KD, sledijo naj še vse ostale, ker le tako bodo potom nje izvrševale popolnoma svojo dolžnost.

Započeto vnovčevanje sadja pri KD, zlasti v lanskem letu, je bilo vseskozi dobro organizirano, tako se je ustreglo sadjarjem in tudi potrošnikom. SVD naj bi pospeševalo bolj propagando v produktivnem zmislu sadjarjenja, KD pa poleg tega tudi vnovčevalno stran. Bila je izrečena tudi zahvala SVD za složno delovanje, ki bo tudi v bodoče rodilo najlepše uspehe.

Iz tiskanega poročila posnamemo, da šteje SVD 8000 članov z 200 podružnicami. Podružnice so prav pridno delovale, saj gojijo v 51. drevesnicah nad 70.000 drevesc; še posebej pa so naročile za svoje člane in pravilno posadile nad 32.000 drevesc; SVD in njene podružnice so bile deloma deležne tudi nekaj podpor v znesku 34.000 Din; dobile so razna sredstva za pokončevanje škodljivcev in orodje deloma brezplačno ali pa po znižani ceni; društvo je priredilo nešteto predavanj, tečajev, ogledov in razstav; društveno glasilo „Sadjar in vrtnar“ se tiska v 10.000 izvodih. Neprecenljiva je škoda, ki jo dela zajec in zato se mora izpremeniti lovski zakon. SVD je pripravilo tudi zakon za zaščito koristnih ptic itd.

V obširnem in zelo zanimivem referatu je ravnatelj **Priol** priporočal saditev koščičastega sadja (češpelj, črešenj, marelje) in tudi lupinastega sadja. Referat je bil jako poučen. Izrekla se je želja, da bi SVD naprosilo bansko upravo, da bi ga natisnila in razširila po vsej banovini.

Sprejetih je bilo več resolucij, glede zatiranja zajca in sadnih škodljivcev. Predlagalo se je, da se nastavi strokovnega tajnika in da se na učiteljskih, posebno v 5. letniku, porabi več pouka za kmetijstvo, zlasti sadjarstvo, da bodo zamogli mladi učitelji uspešneje delovati med narodom. Soglasno je bilo tudi sklenjeno, da se v kratkem skliče sestanek sadjarjev v Maribor k razgovoru o vnovčevanju letošnjega sadnega pridelka. Značilen je bil tudi predlog uvedbe obligatnega serviranja sadja po vseh mestih in letoviščih, v hotelih, restavracijah in gostilnah, privatnih kuhinjah in menzah, da bi bilo na mizah po dnevnih cenah tudi sadje gostom na razpolago, slično kakor kruh. Sadje naj bi se nadalje tudi vračunilo že v račun pri kosilu. Obsodilo

se je ravnanje železniške uprave, da je nasadila ob progah sadno drevje iz južnih krajev, ki ne uspeva. Drevesca niso nič vredna in povečini okužena, zato naj uprava vrže drevesa takoj ven in jih z zdravimi domačimi nadomesti.

Zbor sadjarjev v Mariboru je v vseh pogledih prav dobro uspel, zato želimo bratskemu društvu tudi v tekočem letu veliko uspehov za procvit našega sadjarstva!

Kmetijskim in sadjarskim podružnicam v preudarek.

Fr. K.

Iz poročil, ki smo jih prejeli, je vkljub vremenskim nezgodam v nekaterih sadnih okoliših pričakovati precejšen sadni pridelek. Značilno je tudi, da bo imel marsikateri sadjar precej sadja, dočim so sed istega kraja pa zopet prav malo. Tu imamo seveda pred očmi samo sadje, ki pride za sveže uživanje, odnosno za prodajo v pošteve. Izgledi so torej dani, da bo v letošnji jeseni precejšno povpraševanje po dobrem, trpežnem in namiznem sadju, zlasti po zimskih jabolkah.

V dolžnost si štejemo, da opozorimo naše sadjarje pravočasno na najvažnejše pogoje, ako hočemo letošnji boljši pridelek po primernih cenah spraviti v denar, in sicer:

Važno je zlasti, da tekom poletja pobereemo in pospravimo sproti vse piškavce in odpadlo sadje in skušamo vnovčiti vse boljše zgodno sadje. Zimsko sadje je pustiti, da **popolnoma dozori** in da se ga ne prodaja mogoče že na drevju, niti še **zelenega in nezrelega predčasno obere**. **Sadjarji, ne dajte se pregovoriti od raznih prekupčevalcev, temveč počakajte solidnih in poštenih kupcev!** Mnogi se ustrašijo, če veter proti jeseni sadje nekoliko otrese, zlasti kar je drobnejšega. Nič za to, ono, ki ostane na drevesu, se potem razvije veliko lepše in postane debelejša, da se zamore potem po višji ceni prodati. Torej ne pre nagliti se niti z obiranjem niti s prodajo!

Za spravljanje sadja se moramo pravočasno in temeljito pripraviti. Poskrbimo za **primeren prostor** (klet, šupa itd.), kjer bomo sadje spravljali. Oskrbimo si razne priprave za obiranje, kakor: sadne obirače, razne košare in jerbase, zaboje, lestve itd. Sadje moramo namreč zelo previdno obrati, po sortah in debelosti lo-

čiti. To delo moramo z največjo skrbnostjo in temeljitostjo izvršiti. S sadjem je treba lepše ravnati kakor z jajci, ker je zelo občutljivo. Prav pripravi so za spravljanje sadja jugoslovanski zaboji (63 cm dolgi, 40 cm široki in 33 cm visoki). V njih shranimo sadje najlažje sortirano po sortah in debelosti do prodaje.

Iz navedenega sledi, da se moramo že sedaj temeljito pripraviti za skupno in strumno organizacijo prodaje sadja. Podružničnim odborom kakortudi ostalim naprednim sadjarjem polagamo na srce, da skličejo sestanke sadjarjev, organizirajo sadne ogleda in razstave, na katerih se potem pouči sadjarje o pravilnem spravljanju sadja za prodajo. **Kmetijska družba bo tudi letos, dogovorno z drugimi združnimi organizacijami, nakupovala sadje**, in sicer le takšno, ki bo vestno in skrbno prebrano in spravljeno. (Oglašajo se že sedaj interesenti tudi za zgodnje sadje, kakor za: črešnje za vkuhanje, breskve, marelice, češplje, pa tudi za jesensko sadje.) Podrobna navodila o tem se dajejo vsem zanimancem. Poudarjamo, da plačuje Kmetijska družba prvovrstno blago po najvišjih cenah, zato naj se podružnični odbori zaupno v vseh tozadevnih vprašanih obračajo nanjo.

Vinarstvo in kletarstvo.

Poročilo.

o občnem zboru Vinarskega društva za Dravsko banovino in o vinarskem kongresu v Mariboru.

Letos so zborovali slovenski vinogradniki — člani VD na 8. rednem letnem občnem zboru in vinarskem kongresu dne 26. in 27. maja v Mariboru. Predsednik VD in nar. poslanec, g. Lovro Petovar, je vodil občni zbor in kongres. Poslali so se brzojav udanosti Nj. Vel. kralju in pozdravi g. min. predsedniku, g. ministru za kmetijstvo in g. banu. Po običajnih otvoritvenih formalnostih in pozdravih je predsednik naglasil v svojem poročilu, da gostilničarji zopet niso zadovoljni z novim stanjem glede trošarine na vino in žganje; žele izpremembe, ko velja trošarinski zakon šele nekaj dni. Povedal je, da je modra galica zaščiten z 99 Din carine na 100 kg in je zahteval, da se zniža. Omenil je dalje malo lansko vinsko produkcijo, zaradi tega zvišanje vinskih cen, možnost izvoza vina v Ameriko ter rimski dogovor med Italijo, Avstrijo in Madžarsko, ki pa v podrobnostih še ni znan.

Iz tajniškega poročila posnemamo, da je VD v preteklem letu le nekaj storilo za povzdigo našega vinogradništva. Trošarina na vino in žga-

nje, propaganda za splošen in povečan konsum sadja in grozdja, osnutek pregleda vinskih tipov Dravske banovine, vinska razstava in vinarski kongres v Beogradu, možnost izvoza naših vin v tujino, modra galica itd. je bil predmet obravnave na sejah glavnega odbora.

Društvo šteje 2778 vpisanih članov, od katerih je letos plačalo le 323 članarino. Zamudniki prihajajo le počasi. Podružnic šteje VD 15. Nekatere so v preteklem letu živahno delovale, druge zopet mirovale. Kjer stoje podružnicam na čelu agilni in za stroko vneti ljudje, opažamo tudi živahno delovanje. Splošni položaj v našem vinogradništvu nas sili, da se organizirajo vsi vinogradniki in pristopijo k VD. Važna stanovska vprašanja in ogroženi interesi vinogradnikov zahtevajo vedno vso pozornost, da se zamoremo pravočasno postaviti v bran. Vprašanje taks, trošarin, carin, dobava modre galice so vsako leto na dnevnem redu, za katere se moramo boriti, ne glede na to, da moramo tudi tehnično v naši stroki napredovati. V tem pogledu je VD skušalo s primernimi članki in spisi v svojem glasilu „Kmetovalec“ vplivati na naše vinogradnike, da se izobrazujejo v vinogradništvu in kletarstvu. Dejstvo, da so cene vinu pri vinogradniku še vedno prenizke, na drugi strani v malo prodaji pri gostilničarjih skoraj brez iz-

jeme previsoke, vsled česar potrošnja vina pada, je tudi važna zadeva, ki mora zanimati slehernega vinogradnika. Še bolj bomo morali v bodočnosti gledati za povečanje izvoza vina v tujino, dalje pridelek s primernimi sredstvi kakovostno dvigniti, pridelovanje vina pa poceniti. Blagajnik je poročal . . .

Dohodki	49.064·07
Izdatki	25.460·44
Saldo	23.603·63

Sprejeta je bila soglasno razrešnica uprave, nakar se je razvila živahna debata o predlogih podružnic, ki so v resoluciji zapopadeni. Članarina VD ostane neizpremenjena; prihodnji občni zbor se bo vršil v Ormožu.

Izvoljen je bil novi gl. odbor VD gg.:

1. Predsednik: Lovro Petovar, narodni poslanec, Ivanjkovci; 2. podpredsednik: Alojz Schikker, veleposestnik, Šmarjeta ob Pesnici. — **Odborniki:** 3. Josip Iljaž, posestnik, Bizeljsko; 4. Ing. Bogdan Ferlinc, ravnatelj Kmet. družbe, Ljubljana; 5. Klotar Bouvier, vinogradnik, tvornica sekta in vinske kleti, Gornja Radgona; 6. Karl Korath, posestnik, Črešnjevci, Gornja Radgona; 7. Franc Kerin, posestnik, Sv. Križ pri Kostanjevici; 8. Franc Gombač, višji inspektor v pok., Ljubljana; 9. Stanislav Trojak, posestnik, Gorice

Računski zaključek dohodkov in izdatkov leta 1933.

D o h o d k i :		I z d a t k i :	
1. Saldo iz leta 1932	30.078·83	1. Kmetovalec, naročnina za čl. V. d.	1.900—
2. Obresti	1.988·74	2. Društvena soba, strežba	1.200—
3. Članarina za l. 1932	1.210—	3. Pisarniške potrebščine	1.314·67
4. " " " 1933	3.200·50	4. Potnine	2.676—
5. Naročnina za Kmetovalca	800—	5. Tajnik in blagajnik	12.000—
6. Za Naše gorice	30—	6. Pristojbine P. h.	20·02
7. Podpore	9.048·50	7. Vinska razstava Novo mesto	5.542·75
8. Za kupice in slike	119—	8. Vloga v P. h.	807—
9. Vinska razstava Novo mesto	1.782—	9. Saldo 31. 12. 1933 na nov račun:	
10. Iz P. h. glej tek, št. 8, pri izd.	807—	a) VI. knj. št. 20.684	19.986·75
		b) " " " 25.586	1.989·23
		c) " " " 23.072	725·61
		č) Ček. izpis št. 47	952·04
	49.064·07		23.603·63
			49.064·07
Društveno premoženje 31. decembra 1933			
1. Gotovina	23.603·63	1. Dolgovi	26·50
2. Inventar (pis. oprema, kliš., knjige)	9.618·63	2. Čisto premoženje	40.041·55
3. Terjatve	5.178—		
4. Obresti:			
VI. knj. št. 20.684	1.358·23		
" " " 25.586	79·56		
" " " 23.072	29—		
	1.466·79		
	40.067·05		
			40·067·05

MARIBOR, dne 31. decembra 1933.

L. Zabavnik, s. r.
t. č. blagajnik.

416, Dolnja Lendava; 10. Ivan Šerbinek, posestnik, Vrtiče, Gor. Sv. Kungota; 11. Anton Šega, rav. kmet. šole v p. in pos., Ptuj; 12. Franc Brumen ml., posestnik, Krapje pri Ljutomeru; 13. Jakob Žnidarič, sreski kmetijski referent, Ljutomer; 14. Josip Zabavnik, višji inšpektor v pok., Maribor. — **Preglednika računov:** 15. Dr. Ferdo Lašič, odvetnik in posestnik, Maribor; 16. Josip Blažević, sreski kmet. referent v pok., Studenci pri Mariboru.

Sledilo je poročilo trsniškega odseka, ki ga je podal, odbornik g. Fr. Brumen; občni zbor je poročilo kakor tudi izvolitev odsekovskega odbora odobril.

Naslednjega dne, 27. maja, se je vršil v prostorih hotela „Orel“ v Mariboru VI. vinarski kongres. Udeležba je bila dokajšna. Predsednik je pozdravil zastopnike oblasti in raznih društev ter organizacij. Odposlal se je udanostni brzojav Nj. Vel. kralju, pozdravni brzojav ministrskemu predsedniku, ministru za kmetijstvo in banu. Vrstili so se govori predstavnikov, načelnika kmet. oddelka ing. Zidanška, mestnega župana dr. Lipolda, predsednika Zveze Hrvat. vinogradnikov barona Turkoviča, zastopnika Kmetijske družbe ing. Ferlinca itd.

Dalje so sledili važni strokovni referati: g. Fr. Gombač je poročal o obnovi dolenskih vinogradov, g. Jakob Žnidarič o obnovi vinogradov v bivši mariborski oblasti, g. ing. Goriup o organizaciji vinogradnikov v Primorski banovini, g. Petovar o položaju na svetovnem in domačem vinskem trgu ter g. Franc Vojsk o zatiranju trsnih škodljivcev.

Po predavanju se je razvila živahna debata in je bila sprejeta sledeča resolucija:

1. Zakon o vinu in pravilnik k temu zakonu naj se najstrožje izvajata v vsakem pogledu.

2. Država kakor banovina naj pospešujeta v največji meri produktivno vinarsko združništvo. Le skupna združna predelava grozdja in prodaja na ta način negovanega vina enotnega tipa more rešiti malega in srednjega vinogradnika. Ker se pa take produktivne zadruge morejo ustanoviti zaradi velikih investicijskih stroškov le z javnimi podporami, se naj v to svrhu v državni kakor tudi banovinski proračun unesejo primerni zneski. Samo strokovnjaki naj vodijo take zadruge. S sredstvi, ki bodo na razpolago, naj se vsako leto razpolaga tako, da more zadruga za zadrugo takoj pričeti z delom.

3. Pri vseh trgovinskih pogajanjih z inozemstvom naj se gleda na to, da se dosežejo čim večje ugodnosti za izvoz našega namiznega grozdja in vina v inozemstvo. K tem pogajanjem naj se pritegne vinogradnik-strokovnjak kot delegat. Naj se skuša doseči o priliki trgovinskih pogajanj z v poštev prihajajočimi državami, da dovolijo uvoz našega vina in namiznega grozdja v čim

večjih kontingentih ali čim nižje uvozne carine, odnosno druge ugodnosti.

4. Osnuje naj se poseben konzorcij z namenom izvoza vina v inozemstvo, osobito v Ameriko.

5. Ukine naj se vsaka carina na galico, žveplo in sploh na vsa sredstva za pokončavanje trsnih škodljivcev in boleznih.

6. Pri podeljevanju dovoljenj za vinotoče naj se postopa strogo po zakonu.

7. Devizni predpisi močno otežkočajo izvoz našega vina. Dokler se ti predpisi ne ukinejo, naj se dajejo dovoljenja tudi posameznim vinskim producentom, ki vino izvažajo.

8. Dovolijo naj se zopet brezobrestna posojila revnim vinogradnikom pri obnovi vinogradov v Dravski banovini, toda le po predhodnem pregledu dotičnih parcel in uradno odobrenem načrtu.

9. Zahtevamo strožjo oblastno kontrolo nad priyatnimi trsnicami. Dognano je, da se v veliki množini prodajajo trte po nekoncesioniranih trsničarjih in to neglede na čistost sorte in podlage.

10. Strogo naj se prepove krošnjarijenje in prodaja trsnih cepljenk po sejnih.

11. Zakotni trsničarji, ki so v veliko škodo celokupnemu trsničarstvu, se naj najstrožje kaznujejo.

12. Strogo naj se izvaja zakon oziroma pravilnik o pospeševanju vinogradništva, glasom katerih je vsako sajenje in razmnoževanje samorodnic zabranjeno. Odpade naj člen 48. v finančnem zakonu za leto 1934—1935., po kateri določbi bi smel obdržati vsak vinogradnik še 500 samorodnih trsov.

13. Obnavljajo naj se samo najboljše vinorodne gorice in opuste vse slabše neprikladne lege.

14. Načeloma naj se pri kraljevski banki upravi v Ljubljani postavi za vinogradništvo, kletarsko nadzorništvo in za sadjarstvo po en poseben referent za vsako panogo.

15. V vinorodnih srezih naj se postavijo posebni specialisti za varnarstvo.

16. Celokupna trošarina na vino naj se določi maksimalno na Din 1 od litra.

17. Trte cepljenke naj se še nadalje oddajajo iz banovinskih trsnic vinogradnikom, ki so izkrčili samorodnice v vinorodnih legah, kakor se jih je dajalo doslej.

18. Kraljevska banska uprava naj stavi v svoj proračun primerne postavke za prirejanje vinskih sejmov, vinskih razstav in strokovnih ekskurzij vinogradnikov.

19. Strokovni nasveti od strani kmetijskih poskusnih in kontrolnih postaj naj se vinogradnikom dajejo brezplačno. Takse, ki se danes od vinogradnikov za male analize (alkohol, kisline in hlapljive kisline) zahtevajo, naj odpadejo.

Po vinarskem kongresu popoldan je bil namenjen praktičnemu ogledu vinarske in sadjar-

ske šole v Mariboru, kjer je ravnatelj šole g. Priol razkazoval gostom vse vzorne naprave zavoda, nato so se odpeljali v Pekre, kjer so si vinogradniki ogledali krasne nasade tamošnje trtnice pod vodstvom upravnika trsnice g. Šumenjaka.

Vinarsko društvo je prejelo na udanostno brzojavko Nj. Vel. kralja od ministra dvora zahvalo; isto tudi od g. Dr. Drag. C. Kojića, ministra za kmetijstvo ter sekretariata bana.

Vsem, ki so materielno, moralno ali fizično pripomogli navedenim prireditvam do uspeha, izreka Vinarsko društvo prav iskreno zahvalo.

Živinoreja in mlekarstvo.

Koliko molzejo naše krave?

Ing. Boris Wenko.

V 3. številu lanskega „Kmetovalca“ smo objavili zaključke molzne kontrole v Dravski banovini za l. 1931. Sedaj so nam na razpolago tudi podatki za l. 1932. in se hočemo z njimi malo seznaniti. Čitateljem, ki se za stvar posebno zanimajo, priporočamo, da si poiščejo lanski članek, da lahko tako primerjajo.

rjava dolenska, ki ima 306 zaključenih krav, dočim l. 1931. ni imela niti ene. Naša graja o priliki objave prejšnjih zaključkov je imela torej viden uspeh. Zelo močen porast izkazuje tudi gorenjska cikasta pasma, od 119 na 300, to je 152%. Najmanj je porastlo število sivopšeničnih krav pod kontrolo, namreč samo za 15%.

S celotnim številom kontroliranih krav stoji že vsa leta svetlolisasta pasma na prvem mestu. Na drugo mesto se je pa letos povzpela Dolenjska iz zadnjega. Na tretjem mestu sledi Gorenjska, ki je to mesto odvzela sivopšenični pasmi.

Mnogo bolj kakor absolutno nas zanima relativno število kontroliranih krav, to je število, ki nam pove, koliko odstotkov rodovniških krav je bilo vse leto kontroliranih. Ker je vpeljana obvezna kontrola, nam je to število važno merilo o redu in disciplini, ki vlada pri posameznih organizacijah. Tudi pri tej številki nismo zaostali, napravili smo krepek korak naprej. Od 37,5% v l. 1931. se je **odstotek kontroliranih krav v banovini povečal na 45%**, kar znači izboljšanje raz-

Zaključki molzne kontrole pri vseh selekcijskih edinicah Dravske banovine v l. 1932.

Pasma	Pasemski okoliš obsega	Selekc. edince, ki so izvajale molzno kontrolo		Število krav, ki so bile vse leto pod molzno kontrolo			Od vseh rodovniških krav je bilo vse leto kontrolirano	Prirastek celoletno kontroliranih krav od 1931. na 1932.	Ugotovljena molznost				
		število edinic	število krav v rodov. knjigi	1930	1931	1932			najvišja	najnižja	povprečje posameznih edinic		povprečje pasme
									najvišja	najnižja	najvišje	najnižje	
Gorenjska cikasta	Gorenjsko	25	844	43	119	300	36%	152%	3971	1021	2518	1797	2150
Ormoška cikasta	Srez Ptuj	5	221	—	74	105	48%	42%	8312	597	2284	1865	1978
Sivopšenična	Sreze Brežice, Celje, Konjice, Laško in Šmarje	6	371	199	175	202	54%	15%	4494	894	2400	2054	2127
Svetlolisasta	Prekmurje in Prlekijo	19	1368	210	525	759	56%	45%	5070	549	2388	1194	1924
Sivorjava	Dolenjsko in Notranjsko	20	862	—	—	306	85%	00%	4490	798	2911	1660	2255
Slovenska bela	Sreze Gornji grad, Maribor, Prevalje in Slovenjgradec	8	421	31	121	153	36%	26%	4210	417	2555	1837	2007
Skupaj	Dravska banovina	83	4062	483	1014	1825	45%	80%	5070	417	2911	1194	2049

Število skozi vse leto kontroliranih krav je nadalje lepo porastlo, od 483 v l. 1930. in 1014 v l. 1931. na 1825 v l. 1932. Prirastek znaša od 1931. na 1932. 80%. Od vseh pasem ima največji delež na številčnem porastu kontroliranih krav sivo-

merja za 20%. To je sicer lepo, a dovoljno še ni! Še vedno je več kot polovico krav nekontroliranih. Treba bo napeti vse sile, da se to razmerje v bodočih letih še izdatno poboljša. Prvo mesto je letos zavzela svetlolisasta pasma s 56%, ki je

bila lani s 44% na drugem mestu. Čestitam! Na drugem mestu sledi sivopšenična pasma s 54%, ki je bila lansko leto s 74% na prvem mestu. Ta padec so povzročile nove edinice v tem okolišu, ki se žal svojih dolžnosti dovolj ne zavedamo. Upamo, da bo selekcijska zveza napela vse sile, da napravi pri teh edinicah red. Na tretjem mestu sledi z 48% ormoška cikasta pasma, ki je bila lani z 28% na četrtem mestu in se je torej vidno dvignila. Na četrtem mestu sledita z enakim odstotkom gorenjska cikasta in bela slovenska pasma, kar znači za prvo lep napredek, za drugo pa lahko nazadovanje. Priporočamo torej tudi novi selekcijski zvezi v Mariboru vso previdnost. Na zadnjem mestu stoji s 35% Dolenjska, kar pa je za ta okoliš napram lanski ničli odličen napredek.

Sedaj pa k zaključkom samim. **Povprečna molznost vseh krav** je znašala l. 1930. 2064 l, l. 1931. 2008 l, a l. 1932. 2049 l. Vkljub strahotni suši v severovzhodnem delu banovine, se je povprečje zopet dvignilo, kar je povzročila **Dolenjska** s svojo dobro molzno živino, ki je **izkazala rekordno pasemsko povprečje, 2255 l**. Za 105 l zaostaja Gorenjska, ki je z 2150 l na drugem mestu, kakor lansko leto. Na tretjem mestu sledi z 2127 l sivopšenična pasma, ki je bila tudi l. 1931. na tem mestu. Slovenska bela pasma ima samo 2007 l in je od prejšnjih 2293 l padla kar za 286 l. Tak močen padec je očitno posledica strožjega nadzorstva, ki onemogoča prejšnje netočnosti. Najslabšo molznost izkazujejo, kakor je to z ozirom na ondotne tržne razmere pričakovati, ormoška pasma s 1978 l in svetlolisasta s 1924 l. Vse pasme so torej svojevrstni red glede povprečne molznosti ohranile, le bela slovenska pasma je padla iz prvega na četrto mesto. Dolenjci, ki lani še niso imeli zaključkov, pa so to leto dosegli prvenstvo.

Zanimive so tudi povprečne molznosti posameznih selekcijskih edinic. Tu ima zopet Dolenjska rekord; živinorejska selekcijska zadruga na Vrhniki izkazuje **častno zmago z 2911 l**. Drugo mesto je zasedla tudi Dolenjska, in sicer zadruga Struge z 2643 l. Tretje mesto ima zadruga Št. Janž, ki goji belo slovensko pasmo in je dosegla s 4 kravami povprečje 2555 l.

Pri ostalih pasmah pa so zmagale sledeče selekcijske edinice: na Gorenjskem Gorje z 2518 l, v ormoškem področju

Sv. Marjeta z 2284 l, pri sivopšenični Ponikva ob j. ž. z 2400 l in v Prekmurju Tešanovci z 2388 l.

Najnižje povprečje edinic v banovini znaša 1194 l in se je od lanskih 1041 l vidno dvignilo. Izkazuje ga neko selekcijsko društvo v svetlolisastem okolišu. Vsa druga pasemska področja izkazujejo znatno ugodnejšo številko kot najnižje povprečje edinic, namreč od 1650 do 2054 l.

Na koncu še par besed o rekordih posameznih krav. Letos ga je dosegla s **5070 l svetlolisasta krava pri Selekcijem društvu Lakoš-Kapca**. Druga je zopet svetlolisasta krava pri društvu Dobrovnik s 4837 l. Tretja sledi s 4494 l sivopšenična krava pri Sv. Juriju ob j. ž. Četrta je sivorjava krava na Vrhniki s 4490 l in takoj za njo kot peta svetlolisasta krava v Veržeju s 4489 l. Bela slovenska pasma ima dve kravi nad 4000 l, in sicer v Mozirju s 4210 l in v Šmartnem s 4073 l. Obe cikasti pasmi imata letos svoje rekorde izpod 4000 l, in sicer gorenjska s 3971 l v Smedniku in ormoška s 3312 l pri Sv. Marjeti. — Našim čitateljem pa priporočamo, da take enoletne rekorde ne prečenijo. Ista krava je lahko prejšnje ali poznejše leto mnogo slabša. Zato se bodo v bodoče objavili tudi triletni povprečni rezultati, ki bodo dali vse bolj zanesljivo sodbo o vrednosti rekordnih živali.

Najslabša molznost posamezne krave znaša letos 417 l in jo izkazuje bela slovenska pasma. Prav lepa pa je številka 1021 l, ki jo izkazuje Gorenjska kot molznost svoje najslabše krave, kar dokazuje, da je pri tej pasmi molznost dobro izenačena.

Ko objavimo te zaključke, prosimo vse funkcionarje, da svoje delo s povečano energijo nadaljujejo, brez ozira na zamero na levo ali desno, odpravijo vse, kar še ni točno in zanesljivo. Nočemo v tem pogledu prav nič zaostajati za drugimi narodi. Tudi mi znamo, če le **hočemo!**

Razno.

Selekcijski tečaj na Gorenjskem. Sreski kmetijski odbor za sres Kranj je priredil 25. IV. t. l. v Stražišču pri Kranju specialen enodnevni tečaj za vse molzne nadziratelje ter člane združenih selekcijskih odborov kranjskega sreza. Tečaj je vodil kmet. ref. **Sustič**. Prireditelj je potekla v redu. Udeležili so se z malimi izjemami vsi molzni nadziratelji in člani selekcijskih odborov tukajšnjih živinorejskih zadrug in par gostov iz sosedstva. Celotna udeležba je znašala 42 zadrž-

nih funkcionarjev. Po otvoritvi tečaja je sreski načelnik dr. Ogrin navzoče nadziralteje slovesno zaobljubil. Prizadeti so zaobljubo tudi podpisali. Predavanja je bilo 2 uri, 6 ur pa so se vršile praktične vežbe v vseh podrobnih delih nadziraltejev in ocenjevalcev. Udeležence se je razdelilo na dve skupini, da je bil pouk čim bolj individualen. Poučevala sta kmet, referent in njegov pomočnik. Tečaj je dosegel svoj namen. J. S.

Zveza selekcijskih organizacij v Ljubljani je v mesecu aprilu izvršila pregled rodovniških plemenjakov pri vseh včlanjenih edinicah. Pri tej priliki se je vse plemenjake žigosalo in ocenilo zaradi vpisa v seznam bikov pri Zvezi. Kot najodličnejša plemenjaka sta bila priznana glavna plemenjaka selekcijske zadruge Škocijan, star 6½ leta, rejec Stroj in Anton, in selekcijska zadruha Ribnica, star 4¼ leta, rejec graščina Ribnica (glej sliko). Da se uvede redno in enotno poslovanje pri vseh edinicah, se vrši nanovo sprejemanje krav v rodovnik A in B. Dosedaj se je sprejemanje krav izvršilo pri 21ih organizacijah.

Slika 40. Glavni plemenjak. Selekcijska zadruha v Ribnici.

Vse sprejete krave so dobile odgovarjajočo številko v rog, tako da se v naprej ne bo mogla dogajati nobena pomota ali zloraba. Pri večini mlarskih edinic je že tetovirana mlada živina, tako da bodo tekom leta vse organizacije dobro uvedene in bo poslovanje brezhibno. Organizacije, ki ne bodo v določenem času uredile poslovanja, se bodo na podlagi sklepa seje načelstva izključile iz Zveze.

Ing. I. J.

Premovanja rodovniške živine se vršijo v mesecih avgustu in septembru pri eni tretjini selekcijskih edinic. V prihodnji številki objavimo točen spored. Edinice, ki pridejo na vrsto, naj takoj pričnejo s pripravami, da bodo ti kmetski prazniki letos povsod brezhibno organizirani.

Zveza selekcijskih organizacij za dolensko svorjavo govedo je imela 6. junija svojo redno sejo. Premovanja bo predlagala v sledečih krajih: Velike Lašče, Ribnica, Št. Jernej, Št. Rupert, Stična in Grosuplje. Zvezni tajnik je že izdelal zaključke molzne kontrole za l. 1933, ki izkažejo že nadpolovico kontroliranih krav. Tri krave so dosegle nad 5000 l.

Zveza selekcijskih organizacij za slovensko belo govedo je imela 10. junija svojo redno sejo v Slovenjgradcu. Premovanja bodo v Slovenjgradcu in v Slovenski Bistrici ter po možnosti v Velenju.

Zveza selekcijskih društev za svetlolisasto govedo je imela svojo letno skupščino v soboto, 23. junija t. l. ob 9ih dopoldne v Beltincih. Po skupščini se vrši redna seja. Nadaljnje seje bodo 11. avgusta, 20. oktobra in 15. decembra.

Petelini in jarčice se bodo, kakor vsako leto, razdelili tudi letošnjo jesen po zelo znižani ceni. Zanimanci prejmejo navodila za vlaganje prošenj pri sreskih kmetijskih referentih. Javiti se je tekom meseca julija.

Ing. B. W.

Prispevki iz raznih gran kmetijstva. Da se poživi zmisel za skupnost in zadrugištvo, odredjam, da se ima v bodoče pri vseh pospeševalnih akcijah na polju kmetijstva — v kolikor pridejo v poštev posamezniki — v prvi vrsti upoštevati članke kmetijskih (splošnih ali specialnih) organizacij. Le za primer, da takih prošnjikov ne bi bilo dovolj, se upoštevajo posamezni prošnjiki, ki niso člani kmetijskih organizacij. Postopati je tako, da prošnja 1. najpreje priporoča dotična lokalna kmet. organizacija (podružnica, društvo, zadruha) z navedbo, če in kako prošnjik izvršuje članske dolžnosti. — Po naravi prošnje se ta eventualno nato predloži. 2. Centralni kmetijski organizaciji (zvezi), ki poda svoje mnenje. — Od centralne organizacije, odnosno neposredno od edinice gre prošnja v vsakem primeru: 3. na pristojno sresko načelstvo, ki jo obravnava po specialnih navodilih za vsako posamezno akcijo. — V nobenem primeru se prošnje ne smejo vlagati mimo sreskega načelstva naravnost pri kr. banski upravi. Tako postopanje povzroča le nepotrebno delo in zavlakuje rešitev, ker mora prošnja brezpogojno nazaj k sreskemu načelstvu, da poda svojo izjavo. — Načelnik uprav. odd. kr. banske uprave dr. V. s. r.

Pojasnilo o letošnjem občnem zboru v Prevojah smo dobili v zvezi z našim poročilom v prejšnji številki. Pisec zatrjuje, da so bile vse izpremembe pri volitvah načelstva in nadzorstva izvršene v popolnem sporazumu vsega članstva brez ozira na kakršnekoli osebne ali druge razloge.

Uredništvo.

Konjereja.

Zakaj uvažamo plemenske konje iz tujine?

Dr. Veble, Ljubljana.

Tako vprašuje vsak, ki ve, da uvažamo od časa do časa plemenske žrebce v Dravsko banovino ter da stanejo ti žrebci dva do trikratno ceno, kakor bi pa bili doma nakupljeni. Odgovor je enostaven: Ker

sami nimamo čistokrvnih žrebcev. Za vzrejo dobrih, uporabnih konj, zlasti pa za ustvaritev plemenskih konj so nam pa taki žrebci neobhodno potrebni. Kako to?

Vodilno načelo v vseh panogah zadnjih let je namreč vzreja živine visoke vrednosti, pomnoževanje in utrjevanje dobrih lastnosti z odbiro. Ta cilj pa dosežemo najprej, če odberemo v isti pasmi najboljše glave, to se pravi take, ki odgovarjajo na eni strani po svoji zunanosti vsem predpisom odgovarjajoče pasme in ki imajo na drugi strani vse sposobnosti, ki jih od živali te pasme moremo zahtevati. Če parimo take živali med seboj, je v veliki meri verjetno, da bo zarod zopet obdarovan z istimi sposobnostmi ter bo svojim staršem po zunanosti enak. Če to vršimo rod za rodom ter se pri temu iz-

Slika 41. Moric, dveletni noriški žrebec, kupljen na Zgornjem Štajerskem v Avstriji leta 1934.

ogiblujemo nevarnostim parenja v preozkem krvnem sorodstvu, smemo z največjo gotovostjo računati, da ne bomo doživeli neprijetnih presenečenj v obliki pojava nepričakovanih in za rejo neugodnih lastnosti te pasme. Če bi se pa to morda le zgodilo in bi se taki potomci izjemoma rodili, si pomagamo na ta način, da jih od plemenjenja izključimo.

To je navidez enostaven račun, katerega izvajanje pa naleti v praksi na velikanske težkoče. Zakaj? Ker nimamo čistokrvnih živali v nobeni vrsti, niti pri govedu niti pri prašičih niti pri kokoših, da o konjih sploh ne govorim. Pri nas se je dosedaj vse preveč in vse vprek križalo eno pasmo z drugo. Tako smo počenjali deset- in desetletja, kmetovalcu se je šlo le za to, da je ustvaril čim prej in čim več živine za mesarja. Dobro je to bilo, dokler je šlo vse v denar, kar je imelo rep in štiri noge. Sedaj v času gos-

podarskega zastoja pa je nastal klic po kakovostni živini. Slabo blago se več ne proda ali pa za sramotno nizko ceno, tako da se vzreja visokega števila živine slabše kakovosti sploh več ne izplača. Povpraševanje po živini še obstoji, toda v denar gre dobro blago. Takega blaga pa več nimamo ali pa v zelo nizkem številu, ker smo si z nesmiselnim ter nesmotnim križanjem vse pokvarili. Tako se je z nastopom povpraševanja po kakovostni, le prvovrstni živini pojavilo v naši živinoreji sicer že staro, a za nas novo, dosedaj čisto zanemarjeno načelo odbire ter čistokrvnosti.

To načelo in njegova izvedba v hlevu se v zadnjih letih pridno poudarja, razpravlja in tudi že pričinja izvajati, tako da so ponekod že vidni uspehi. Tudi oblasti strogo izvajajo tozadevna določila živinorejskega zakona. Posledica je pridno ustanavljanje selekcijskih društev, licencovanje merjascev, uvajanje čistokrvne štajerske kokoši, podpiranje širjenja te pasme i. t. d.

Kakor rečeno, naši živinorejci so hitro spoznali zahteve nove dobe ter takoj krenili na pravo pot pri vseh vrstah domačih živali, razen v konjereji.

Toda ravno v konjereji je nujna potreba, da se zgoraj omenjena načela odbire in čistokrvnosti najstrožje upoštevajo in izvajajo. Zakaj? Ker je izključeno, da bi si brez zgornjih načel sploh kdaj sami ustvarili lastne plemenske konje. Če pa s tem enkrat ne pričnemo, bomo vedno prisiljeni hoditi po nje v tujino, kjer jih je treba mnogo dražje plačati. Drug razlog, da navedena načela odbire in čistokrvnosti čimprej uvedemo v našo konjerejo ter jih čim natančneje izvajamo, je naslednji: Konj se počasi plodi; zato v konjereji napravljenih napak ne moremo hitro popraviti, ko smo jih zapazili. Že zato, da jih zapazimo, je potrebna daljša doba, še mnogo daljša pa zato, da te napake odpravimo. Napako pa najtežje odpravimo, oziroma jo najlažje napravimo, če dve pasmi brez izbranega namena med seboj križamo. Čistokrvna vzreja z odbiro pa ravno omogoča v največji meri, da morebitne nezaželene lastnosti iste pasme čimprej izločimo, zaželene njene sposobnosti pa čimbolj utrdimo.

To so razlogi, ki so letos nadzorne oblasti prisilili, da so šle po plemenske žrebce v Avstrijo. Letos je povpraševanje po teh plemenskih živalih prav posebno

živahno. Dosedaj je konjereja leto za letom številčno nazadovala. To se je sedaj ustavilo. Povečalo se je zlasti povpraševanje po težkem konju. Res je, da je bilo nekaj plemenskih živali doma nakupljenih, toda to ni oddaleč zadostovalo. Nakupiti doma pač ni bilo mogoče, ker žrebci niso izpolnjevali glavnega, zgoraj opisanega pogoja čistokrvnosti.

V Avstriji je bilo kupljenih 7 noriških žrebcev in sicer deloma na Zg. Štajerskem, deloma na Solnograškem, v znamenitem Pincgau-u. Živali odgovarjajo noriški pasmi ter niso pretežke. Splošna želja je sedaj po srednje težkem konju, pretežkega in prenerodnega konja ljudje več ne marajo. Iz slike, na kateri je upodobljen plemenski žrebec, je deloma razvidna njegova zunanost. (Na žalost je slika izpadla nekoliko pretemno.) Pa tudi v Avstriji je bila ponudba pičila, ker je bilo tik pred plemenilno dobo vse zavzeto. Zato ni bilo mogoče več nakupiti, da bi bilo to potrebno. Kar se tiče rodu, je zlasti žrebec Max - Diamant odličen ter ima dokazan čistokrven rod z matrne in z očetove strani do četrtega rodu nazaj. Vsi žrebci so že razdeljeni na zasebne oskrbnike ter so dobri plemenjaki. Upravičeno je tudi pričakovanje, da bodo imeli vsi dober zarod.

Kako se naj v bodoče izognemo neprijetni nujnosti nakupa plemenskih žrebcev v tujini? Le tako, da jih bomo sami vzredili, upoštevajoč predvsem načelo čistosti pasme z očetove in z matrne strani.

Konjerejsko društvo je na svojih zborovanjih že ponovno sprožilo misel, da bi naj banska uprava podpirala vzrejo domačih žrebcev s podeljevanjem nagrad. Zaradi stalno skrčenih kreditov te misli dosedaj ni bilo mogoče oživotvoriti. Letos se je pa to zgodilo in banska uprava je odločila gotov znesek za podpore onim konjerejem, ki imajo take žrebčke, ki bi lahko prišli v poštev za plemenjake. Te nagrade se bodo letos razdeljevale o priliki premovanja konj.

Nagrade bodo dale pobudo za vzrejo plemenskih žrebcev na domačih tleh. Vendar se pa vzreja takih živali ne bo posrečila v večjem obsegu brez konjerejskih društev. Nekaj konjerejskih podružnic konjerejskega društva že sicer imamo, vendar je njihovo število premajhno, razen tega pa že te obstoječe dosedaj še niso izvajale strogo načel izbire (selek-

cije). Tega glavnega načela niso niti imele v svojem programu. Zato je potrebno, da se že obstoječa društva v tem pravcu preosnujejo, na novo preorientirajo; povrh tega bi moral imeti vsak pasemski okoliš po več takšnih društev, ki bi vodila organizatorno delo v svojem področju. Končni cilj bi potem bil, da bi vsa društva enega pasemskega okoliša tvorila zvezo, podobno kakor jo že imajo posamezna govedorejska selekcijska društva.

Razno.

Konjerejsko društvo za Dravsko banovino priredi svoj redni občni zbor **9. julija** t. l. ob 9. uri v **Ptuju** v Narodnem domu. — Spored: 1. Poročilo predsednika, 2. Računsko poročilo za l. 1933. 3. Poročilo o premovanju v letu 1933. 4. Volitev 2 pregledovalcev računov. 5. Predlogi podružnic. 6. Načrt letošnjega premovanja. 7. Poročilo upravnika žrebčarne g. dr. Vebleta o izvršeni pasemski anketi in o stanju konjereje v Dravski banovini. 8. Slučajnosti. — K občnemu zboru se vabijo vsi delegati, kakor predpisujejo pravila, in tudi vsi konjerejci. — Pred občnim zborom ob 8. uri se vrši istotam seja glavnega odbora. — Predsednik: Lovro Petovar.

Uvoz in izvoz konj v Nemčijo v l. 1933. Lani je bilo v Nemčijo uvoženih 23.903 konj več kot pa izvoženih, vrednost teh konj znaša 9,7 milijonov mark, t. j. skoraj 170 milijonov dinarjev. Še leta 1913. je Nemčija uvozila za 100 milijonov mark konj več kot jih je pa izvozila. Po svetovni vojni je pa Nemčija leto za letom več konj producirala in uvoz postopoma zmanjševala, izvoz pa zviševala, tako da je bil l. 1931. izvoz konj že večji kot pa uvoz. V zadnjih letih tega stanja sicer ni bilo mogoče obdržati, tako da je Nemčija l. 1932. uvozila za 3½ milj. mark več kot jih je pa izvozila; l. 1933. je pa znašal ta prebitek uvoza — kakor rečeno — 9,7 milj. Pri tem pa seveda pada tudi število izvoženih toplokrvnih konj, ki je znašalo še l. 1929. 2200 in ki še vedno nazaduje zaradi visokih zaščitnih carin v sosednjih državah. Zboljšanje trgovine s konji v Nemčiji pričakujejo od nove naredbe, ki je izšla 1. oktobra 1933. in s katero je bil uvoz konj v Nemčijo kontingentiran.

Dr. V.

Gozdarstvo.

Prereditvanje mladih smrekovih nasadov.

Inž. K. Tavčar.

(Dalje in konec.)

Mladi smrekovi sestoji so nastali največkrat z umetnim zasajevanjem. Za sajenje so posestniki uporabljali, oziroma še

uporabljajo 3—5letne, v gozdnih drevesnicah vzgojene semenke ali pa presajene sadike. Sadijo običajno v razdalji 1.50 m sadiko od sadike. Ta razdalja je za sajenje na srednje dobrih tleh pravilna; na slabših tleh naj se pa sadi bolj gosto. Priporočljivo je saditi bolj na gosto, da se spodnje veje prej sklenejo in prej pokrijejo tla. Sajenje bolj na gosto je dobro tudi zaradi tega, ker takih nasadov ni treba popravljati ali izpopolnjevati, kar je posebno ugodno v višinskih položajih, kjer bi bilo izpopolnjevanje drago in zamudno.

Prav pri smreki je važno, da skušamo doseči čim prej pritličen sklep. Smreka ima namreč plitvo razprostrto koreninje. Zato ji suša mnogo bolj škoduje kakor drugim vrstam iglavcev ali celo listavcev, ki jim segajo korenine v globlje plasti, kjer najdejo več vlage. V mladih smrekovih nasadih opažamo, da se razraščajo veje sprva najbolj v širino. Posebno spodnje veje se kar nekako vležejo po tleh. Tako so korenine zavarovane in ne trpijo zaradi sončne pripeke.

V čim manjši razdalji so bile sadike sajene druga od druge in čim boljša so tla, tem bolj se veje razrastejo in tem prej dosežejo zaželeni pritlični sklep.

Ko je ta pritlični sklep popolnoma dosežen, prično debelca intenzivneje priraščati v višino.

Čez par let, ko so se veje v spodnjih vretencih strnile, opazimo, da spodnje veje poganjkov ne nastavljajo več. To je znak, da nimajo dovolj svetlobe, da zato več ne priraščajo in da se bodo kmalu začele sušiti. Da se v zgodnji mladosti spodnje veje ne bi pričele sušiti, kar bi pomenilo nazadovanje prirastka v višino in debelino, moramo mladim debelcem omogočiti, da se jim veje nemoteno razvijajo tako kakor same hočejo. To omogočimo s tem, da primerno število slabjših drevesc izsekamo, da torej nasad **preredčimo** ali **razredčimo**.

Preredčenje izvršimo tako močno, da **sklep med krošnjami za par let popolnoma prekinemo**. Izsekanje podjarmljenih, zatrtih in suhih debelc vpliva sicer ugodno na razkrajanje talnih plasti, vendar prirastka močno poživiti ne more.

Po izvršenem preredčenju imajo lepša, rastnejša debbla več prostora in svetlobe, prirastek v višino se izdatno poživljuje, debbla pa postanejo hkrati debeljša.

Ko so se v nekaj letih veje v spodnjih vretencih zopet sklenile, ponovno preki-

nemo sklep krošenj. Prirastek v višino se bo zopet poživljal, krošnje pa se bodo čez par let zopet sklenile. (Doselej je sklep še vedno pritličen!) Debelca bodo sedaj dosegla na slabjših tleh višino 5 m, na bolj-ših do 8 m.

Ko so debbla dosegla omenjeno višino, so postale spodnje veje že precej debele. Ker veje — posebno debele — niso zaželene, zlasti ne v spodnjem delu debbla, moramo ob času poskrbeti, da se prično debelca čistiti od spodnjih vej. To dosežemo tako, da sklepa krošenj ne prekinemo vse dotlej, dokler — postopoma od spodaj navzgor — veje zaradi pomanjkanja zadostne svetlobe ne prično v rasti zaostajati in končno ne odmro in ne odpadejo. Vendar ne smemo dopustiti, da bi se posušilo več kakor toliko vej, da je vsaj zgornja polovica debbla porastla z zelenimi vejami. Izkušnja namreč uči, da bi pričel prirastek v višino in seveda tudi v debelino pojmati, čim bi se krošnja zelenih vej — od vrha navzdol računano — zmanjšala za polovico. Ko opazimo, da spodnje veje na spomlad ne nastavljajo novih poganjkov, je to znak, da ne priraščajo več, na kar moramo zopet krepko poseči v razvoj mladega sestoja. Na najboljših tleh izsekamo nekako dobro tretjino, v slabjših položajih razmeroma manj — točnega števila ni mogoče podati — in sicer tako, da stojijo preostala debbla po vsej ploskvi enakomerno razvrščena. Vsekakor moramo — tudi na najslabših tleh — dati debblom lepe rasti toliko prostora, da se morejo dlje časa nemoteno razvijati. Pri tej priliki — višinski prirastek je v tej starostni dobi (25—50 let) največji — izsekamo še vsa tista debbla, ki so kakorkoli pohabljenaa, bolna ali slabe rasti.

S tem je preredčevanje v glavnem končano. Odslej (t. j. od 50. — 60. leta navzgor) bo preredčevanje (izsekavanje) potrebno le v večjih presledkih ter bo šlo le za to, da ostane sklep krošenj vsaj toliko prekinjen, da je do končnega poseka zgornja polovica debbla porastla z zelenimi vejami. Nekako od 60. leta nadalje debbla ne bodo več izdatno priraščala v višino, pač pa bolj v debelino. Veje bodo v redkejšem sklepu uživale več svetlobe, se bodo razraščale bolj v širino, kar bo pospeševalo debelinski prirastek. Debbla bodo postala bolj polnolesna in bodo pridobila na vrednosti. Zato je koristno, da vzdržujemo zgoraj opisani redki sklep krošenj tudi na slabjših rastiščih vse do končnega poseka.

Po načelih, ki jih tu dajemo, bi načeloma morali vzgajati vse mlade čiste smrekove sestoje.

Čim ugodnejšo lego ima gozd, čim boljše je mogoče vnovčiti izsekani material, tem skrbneje in pravilneje bo mogoče izvršiti vsa vzgojna opravila (čiščenje, trebljenje, prereditvenje) v mladih nasadih in doraščajočih sestojih, tem lepši bo pa seveda tudi končni uspeh.

V mnogih primerih pa se po zgoraj danih navodilih ne bo mogoče ravnati, marveč se jih bo po sili razmer moglo le deloma upoštevati. Če bi bil n. pr. gozd zelo oddaljen od prometnih zvez ali domačije lastnika, ali če bi izsekani material ne kril vsaj dela stroškov, izvršijo naj se vsaj tista dela, s katerimi zagotovimo mlademu nasadu obstoj, t. j. trebljenje in čiščenje, prereditvenje pa v večjih presledkih vsaj v dobi, ko debela najbolj priraščajo. Prereditvenje bi se moralo vršiti prvič, ko prično veje spodnjih vretencev odmirati, drugič pa, ko opazimo, da so veje le še v zgornji polovici debela zelene in je pričel prirastek v višino pojemat, kar se očitno kaže na vsako leto krajših vrhnjih poganjkih. Ta pravkar omenjena najnujnejša dela naj bi izvršil v svojih smrekovih nasadih vsak razumen, skrben gozdni posestnik: lepo uspevajoči nasad mu bo v poznejših letih skrb in trud obilo poplačal. V kolikor pa bi sam ne imel od svojega dela koristi, bo imel vsaj zavest, da je storil svojo dolžnost in je koristil svojim potomcem.

Ako smo ravnali z mladimi smrekovimi nasadi tako, kakor smo opisali zgoraj; t. j., ako smo nasade primerno čistili, ako smo poskrbeli s pravočasnim izsekavanjem slaboraslega drevja, da so se mogla rastna debela enakomerno razvijati, bodo najugodnejše priraščala v višino in debelino, debela bodo postala polnolesna, dala bodo lep enakomerno raščeni les pa tudi koreninje se bo razvilo tako krepko, da sestojem — izvzete so izredne vremenske neprilike — tudi sneg in vihar ne bosta delala občutne škode, tudi kadar bi bil sklep o priliki izsekavanja začasno deloma prekinjen.

Neredko bomo imeli priliko vzgajati tudi že starejše sestoje, ki so predolgo rastle v gostem sklepu. Toda tudi v takih primerih se da še nekoliko pomagati; seveda čim starejši so sestoje, tem težje gre in tem manjši bo uspeh.

Čim starejši so namreč sestoje, ki so zrastle v pregostem sklepu, tem težje je popraviti, kar je bilo v dobi najboljšega priraščanja zamujeno in tem manj uspeha bodo imela prizadevanja poživiti prirastek v višino, pa tudi v debelino. Ko je prekoračen maksimum priraščanja v višino, bi celo močno prereditvenje le na najboljših tleh še kolikor toliko vplivalo na prirastek. Ker pa v normalnih razmerah ne moremo računati, da bi se starejša debela toliko potegnila, da bi nastavila toliko novih vej, da bi se zaradi tega prirastek poživil, bo bolj priporočljivo, če poskrbimo, da je sklep v krošnjah do končnega poseka vedno nekoliko prekinjen, da se v vrhu veje razrastejo bolj v širino, da postanejo debela vsekakor nekoliko bolj polnolesna, čemer pridobijo na vrednosti.

Še posebej je pa pri izsekavanju (reditvenju) v starih sestojih potrebna previdnost, ker jim grozi nevarnost, da po nepoznem prereditvenju preostala, slabo razvita debela sneg polomi ali vihar podre.

Čebelarstvo.

Anton Janša, 1734 — 1934.

Dr. M. Podgornik.

Slovenca Antona Janšo, prvega avstrijskega čebelarskega učitelja in pisatelja, štejejo med pionirje praktičnega čebelarstva.

Rojen na Breznici, blizu Bleda na Gorenjskem, dne 20. maja 1734., je Janša že v mladih letih na očetovem čebelnjaku vzljubil čebele in se temeljito bavil z vsemi čebelarskimi opravili, opazujoč pri tem življenje in navade čebel. Kot večstransko nadarjen mladenič se je učil slikarstva in da bi se izpopolnjeval v tej umetnosti, se je v družbi dveh bratov podal na Dunaj na tamkajšnjo akademijo umetnosti. V tem času pa je cesarica Marija Terezija ustanovila na Dunaju prvo avstrijsko čebelarsko šolo. Ko so bili merodajni krogi opozorjeni na izredno strokovno sposobnost Antona Janše na čebelarskem polju, je ta postal l. 1770. prvi učitelj na tej šoli. Kot tak je Janša deloval sicer le nekaj let, ker ga je smrt pobrala že l. 1773., vendar je že po kratkem delovanju zaslovel po bistroumnosti in nenavadno praktičnem načinu, ki je tvoril podlago njegovega čebelarskega delovanja in poučevanja. Izdal je tudi delo: „O rojenju čebel“ in s tem so postala razna odkritja tega mojstra dostopna širši javnosti. Njegovo glav-

no delo pa, „Popolni nauk o čebelarstvu“, je izšlo šele po njegovi smrti in je bilo prevedeno na več tujih jezikov. Vrednost njegovih del pa spoznavamo najbolje iz dejstva, da so bila večkrat izdana in razprodana in da so jih ponatisnili še v zadnjih desetletjih, ne da bi Janševi nauki zastareli.

Posebnost njegovega načina opravljanja čebel, je bila zlasti tudi ta, da ni moril čebel ob pobiranju medu. Poudarjal je tudi korist in važnost prevažanja čebel v ajdovo pašo. Splošno so se pričeli oprijemati njegovih načel in povsod so priznavali uspešnost njegovih navodil.

Ime tega velikega čebelarskega mojstra je za vse čase zapisano v knjigo zgodovine naprednega čebelarstva. Kar ga pa posebno nam napravi dragega, je dejstvo, da je sin slovenske zemlje in da je vse, kar je poučeval na Dunaju, nekako zgoščeno znanje vseh sodobnih slovenskih čebelarjev, zlasti gorenjskih, kjer se je Janša praktično učil čebelariti.

Za dvestoletnico Janšovega rojstva je Čebelarsko društvo za Slovenijo v Ljubljani na letošnje binško praznike priredilo dostojno in lepo proslavo, katere so se udeležili številni predstavniki čebelarskega sveta iz vse države; obenem pa so se tudi po vsem tujem svetu spomnili zaslug tega velemoža za napredno čebelarstvo zadnjih stoletij.

Slava njegovemu spominu!

Trčanje medu.

Dr. M. Podgornik.

V novodobnem čebelarstvu pridobivamo med iz satja s pomočjo trčalnice (točila), izuma slovaškega majorja Hruške. Ta naprava centrifugira med, ga meče iz polnih celic pod učinkom sredobežne sile, ki nastaja v „košu“ naprave vsled vrtenja. V prejšnjih časih je služilo „prešanje“ = stiskanje satja z medeno in drugo vsebino istemu namenu, vendar je pridelek v tem primeru predvsem manj čist, vsled česar se v naprednem čebelarstvu povsod uveljavlja trčanje.

V deželah posebno razvitega čebelarstva, zlasti v Ameriki, prihaja med na trg tudi v satju. Vpeljani so takozvani „bokses“, okviri, v katerih izdelujejo čebele satje in ga polnijo z medom, normalno v teži funta (= ½ kg). V tej obliki je jamstvo za pristnost medu največja, cena mu je pa

seveda tudi primerno višja. Želeti bi bilo, da bi se tudi pri nas ta način prodaje medu širil.

Dober trčan med naj bo tudi sortiran, to je enoten po cvetnem viru svojega izvora. Prestrogo se sortiranje sicer ne more izvesti, saj je n. pr. cvetlični med mešanica, izvirajoča iz vseh travniških cvetlic, ki cveto istočasno, vendar zahteva trg čim boljše ločitev različnih vrst medu. Pri nas poznamo posebno cvetlični, hojev, ajdov, kostanjev med in dr. Sortiranje je važno zlasti glede tistih vrst medu, ki kot primes kvarijo lahko vrednost glavnega pridelka. Tako naj ločimo predvsem hojev med od drugih vrst zaradi temne barve in vonja, ako hočemo med dobro vnovčevati.

Pređen jemljemo čebelam med, se moramo prepričati, da je goden, da je postal trajna „konserva“. Godni med čebele same kot takega označujejo s tem, da ga pokrivajo z voskom, kadar so celice polne. Pomladanski med dozori nekoliko počasneje od poletnega. Vohče smemo med trčati, če je dotični sat vsaj od polovice pokrit, odprti med pa ne sme iz satja kapljati, če držimo sat vodoravno in ga nekoliko stresemo.

Pomladanski med iztrčamo navadno sredi junija ali nekaj tednov pozneje, nato sledi poletni in še pozneje jesenski pridelek. — **Za dan tega opravila** si izberemo čas dobre bere, tedaj se večina čebel-letalk ne zmeni za naše delo, ki ga sicer lahko precej motijo. Priporočljivo je tudi toplejše vreme zaradi tega, da je med redkejši in gre rajše iz celic. — Za delo trčanja je najbolje zaposliti **3 osebe**: eden jemlje satje iz panjev in ga ometa, drugi ga prenaša v trčalni prostor in ga odkriva, tretji je zaposlen pri trčalnici. — **Prostor**, v katerem trčamo, naj bo čebelam nedostopen. **Orodje** razen trčalnice in posode za med rabimo sledeče:

Dvojno cedilo (redkejše in gosto) iz žičnate mreže; skozi to teče med neposredno iz odtočne štule trčalnice v predstavljeno posodo.

Oster **nož** ali široke, ostre **vilice** za odkrivanje satja in **stojalo**, na katerem sloni sat pri odkrivanju.

Posoda s čisto **vodo** in **brisačo** za umivanje rok in orodja.

Zaboj s pokrovom za prenašanje satja iz čebelnjaka v trčalni prostor.

(Dalje sledi.)

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 70. V 3. številu „Kmetovalca“ t. l., v 17. vprašanju ste pojasnili določila glede skupne nabave bencina. Govoril sem tozadevno z g. funkcionarjem finančne kontrole, ki pravi, da je potrebno v tem primeru pribaviti za vsakega lastnika bencinskega motorja vse priloge, ki jih predvideva zakon za poedinega prosilca in tudi opremiti prošnjo z vsemi predpisanimi kolektivnimi za vsakega prosilca. Nadalje pravi, da je nabava aerometra zelo draga stvar in da se nabava trošarine prostega bencina v manjših količinah ne izplača. Prosimo tozadevnih pojasnil. (Km. podr. v M. N.)

Odgovor: Da se morajo pribaviti od vsakega bencinskega motorja, ki bo trošil trošarine prost bencin, potrebna dokazila glede sistema in sile motorja, je pravilno. Vprašanje, ako se izplača nabava, zavisi pač edino od tega, koliko kmetovalcev je združenih, odnosno se združi v to skupnost in koliko bencina vsak posameznih predvidoma uporabi za pogonske namene kmetijskih strojev. Prihrani se državna trošarina. Ta znaša za čisti bencin od 100 kg 500 Din, za mešanico bencina s špiritom pa 350 Din. Stroški za nabavo preizkušenega aerometra za merjenje bencinske gostote znašajo približno 140—160 Din. Ostale potreščine kakor tehtnica z uteži in termometer so pa itak na razpolago. Prošnja, ki jo naj v tem primeru vložijo kmetijska podružnica, je sedaj — po ukinitvi taksne prostosti za vloge — zavezana taksi 20 Din, vsaka priloga pa taksi 2 Din. Najmanjša količina bencina, ki je dopustna za trošarine prosto nabavo, znaša 100 kg. Š. S.

Vprašanje 71. Preuredil sem gospodarsko poslopje svoje stanovanjske hiše, tako da sta v tem poslopiju dva prostora, ki sta pripravna za stanovanje in ki jih nameravam oddati v najem. Kot kmetovalec sem prost zgradarinskega davka. Ali moram plačati najemniški davek tudi od svoje hiše, ako imam najemnika v gospodarskem poslopiju, odnosno ali plačam davek samo od tistih prostorov, ki so dani v najem? (L. A. iz K.)

Odgovor: Ako oddajate prostore v gospodarskem poslopiju v najem samo za dobo sezone (n. pr. čez poletje), ste zavezani plačevati zgradarino po dejansko sprejeti najemnici. Ako pa oddajate v najem del zgradbe skozi vse leto, je zgradba v celoti zavezana davku. Ker gospodarsko poslopje ne tvori samostojne zgradbe, marveč je samo sestavni del Vaše kmetijske domačije, zadene v zadnjem primeru davčna obveznost celotno zgradbo, torej tudi Vašo stanovanjsko hišo. Š. S.

Vprašanje 72. Imam nekaj srečk (obveznic) vojne škode. Ali lahko s srečkami plačam zemljiški davek in ali se vzamejo v plačilo za polno (nominalno) vrednost, t. j. 1000 Din? (L. A. iz K.)

Odgovor: Obveznice vojne škode niso nikako plačilno sredstvo in ne morete z njimi plačati nobenega davka. Pač pa jih lahko vnovčite pri denarnih zavodih po kurzni (borzni) vrednosti.

Š. S.

Vprašanje 73. Imam nekaj terjatev pri dolžnikih, ki so pod zaščito. Po uredbi o zaščiti kmetov morajo ti dolžniki plačati v prvem letu, to je najkasneje do 15. novembra t. l. od dolžne vsote 6%, od katerih se računajo 3,54% na obrestih in 2,64% na amortizacijo dolga. (Opomba: To razmerje med obrestmi in amortizacijsko kvoto obstoja samo napram privatnim (osebnim) upnikom, ne pa tudi napram denarnim zavodom). Ali se bo rentni davek pobiral od plačanih vseh 6% ali samo od obresti v izmeri 3,54%? (I. P. v J.)

Odgovor: Davčno osnovo za rentnino pri posojilih po pogodbah tvorijo vsi prejemki iz prejšnjega davčnega leta v obliki obresti (rent) bodisi v gotovini, bodisi v naravi z denarno vrednostjo, ki jih je upnik prejemal ali do katerih je imel pravico, ne glede na to ali jih je dejanski prejel ali ne. Dohodek, ugotovljen v posojilni listini, se mora po davčnih predpisih vedno upoštevati v določeni višini. Ako pa dohodek ni določen in se tudi po svobodni oceni ne da ugotoviti, pa je dolgovno razmerje dokazano, tedaj se smatra za letni dohodek 6% vrednosti (terjatve). Obročna in obvezna plačila, ki jih je uvedla uredba o zaščiti kmetov v namen amortizacije (odplačevanja) kmetskih dolgov, bodo prišla v upoštevanje za odmero rentnega davka šele v prihodnjem davčnem letu, t. j. leta 1935. Do tedaj bo vsekakor moralo ministrstvo za finance dati finančnim direkcijam, odnosno davčnim upravam podrobna navodila, v katerih bo navedeno, v kakšnih procentualnih iznosih se smejo obročna plačila zaščitenih kmetov jemati za osnovo pri odmeri rentnega davka. Dotlej se pa ne more dati nobenega določenega pravnega pojasnila; vsekakor pa izgleda, da bo v konkretnem primeru za odmero rentnega davka merodajen iznos obresti v izmeri 3,54%. Š. S.

Vprašanje 74. Imam že dolgo časa vodovod napeljan v kuhinjo. Ob strani hiše je na isti napeljavi javni iztok za 4 druge upravičence. Izvirek vode je na javnem svetu. To vodo bi rad zapisal na svoje ime. Kaj naj ukrenem, da stvar uredim in koliko bom s tem imel stroškov? (L. A. iz K.)

Odgovor: Obrnite se z natančno obrazložitvijo in z navedbo, od kdaj uporabljate vodo, na sresko načelstvo, ki bo v posebnem postopku stvar uredilo, ali ste si pravico do vode pridobili s priposestvanjem ali drugače. Glede stroškov ne moremo dati nikakih pojasnil. Š. S.

Vprašanje 75. Preoral in osušil sem travnik in napeljal nanj nekaj peščene zemlje. Sedaj se je pa pojavila preslica. Lani sem imel posajeno peso

pa ni bilo preslice nič videti. Letos jo je pa toliko v travi, da se bojim, da mi bo vse uničila. **Kako zatrem preslico?** (A. O. v F.)

Odgovor: Preslica ni nedolžen plevel in slabo kmetu, kjer se pojavi. Najrajše se pa pokaže na osušeni zemlji. Na Ljubljanskem barju jo je vedno več, čim bolj je barje osušeno. V kratkem bo zatiranje preslice problem, ki si bodo z njim premnogi belili glave. Kajti zatreti preslico ni lahka stvar. Preslic je več vrst. Najnavadnejši sta njivska in močvirska preslica. Ena je na zunaj podobna po svojem stasu smreki, druga pa jelki. Njivsko laže zatremo, močvirsko pa zelo težko. Vse preslice imajo namreč globoke podzemne poganjke, iz katerih neprestano poganjajo nova stelbelca. Posušeno preslico konji radi jedo in brez škodljivih posledic. Na Ljubljanskem barju (okoli Vrhnike) so travniki z obilo preslice, ki dajejo čisto dobro konjsko krmo. In baje jo konji dobro prebavijo in lepo izgledajo po njej. V svežem stanju je pa preslica tudi konjem škodljiva. Povzroča vnetje hrbtničnega mozga in smrt. Mlado preslico rade jedo gosi. Goveji živini pa ne prija. Kravam usahne mleko, če je v krmi obilo preslice, pitano živino pa požene. Kako jo zatiramo? Gosta ruša, ki jo dosežemo z obilnim gnojenjem z apnom, kalijem in fosforjem je na travniku menda najuspešnejše sredstvo zatiranja. Večkratna košnja in bujne trave ne dovolijo, da bi si preslica nabrala potrebno hrano iz zraka in prej ali slej morajo zaradi tega propasti tudi korenike v zemlji. Seveda na zapleveljenem travniku ni mogoče kar čez noč dobiti goste in bujne ruše. Če enkratno gnojenje s kalijem, fosforjem in apnom ne zaleže, še ne smemo obupati. Na izstradani zemlji se vidi uspeh šele po tretjem in četrtem letu. Zatiranje še pospešimo z vlačanjem travnika v času, ko se je preslica že precej visoko razvila. Brana polomi glavne poganjke preslice. Sicer poženejo kmalu nato stranski poganjki, toda te slabotnejše poganjke zaduši trava in košnja. Prihodnje leto zopet vlačimo in gnojimo. Mesta, kjer preslica posebno bujno in gosto raste, pokosimo večkrat zaporedoma čisto pri tleh. Z odstranjevanjem nadzemskih poganjkov oslabijo poganjki v zemlji in sčasoma propadejo. Zaradi zanimivosti naj omenim, da so Nemci ponekod zalivali s preslico okužene travnike z raztopino kalcijevega klorida. Požgali so z njo sicer travo in preslico, toda trava je prihodnje leto spet bujno ozelenela, dočim je preslica zaspala. S. V.

Vprašanje 76. Lansko leto sem uporabljal v svojem hlevu „Flit“, znano sredstvo za zatiranje muh tudi v hlevu. Izdal sem precejšnjo vsoto v ta namen, katere pa letos ne zmorem. **Ali bi se dalo doma poceni napraviti kako uspešno sredstvo zoper muhe v hlevu?** (F. P. iz V.)

Odgovor: Flit kot sredstvo za zatiranje muh po hlevih je za naše razmere vsekakor predrago.

Nekateri živinorejci lovijo muhe po hlevih takole: Čim nastopi vročina, zasenčijo okna v hlevih, obesijo po stropih v snope zavezan praprot, kamor se zvečer muhe kaj rade zatekajo; s tem, da previdno obdajo praprotne snope z vrečami, muhe čez nekaj časa ostanejo v vrečah in jih potem uničijo. Drugi zopet skuhaajo primerno količino orehovega listja in napravijo nekako obaro. Tej obari pridenejo 15 g salmiaka, 2 dela petroleja in 1 del olja, to se pravi, na 1 liter odcedka vzamejo 15 g salmiaka, 1 žlico petroleja in 1 žlico olja, ki se mora dobro stepsti. S tem sredstvom namažejo živali po nogah in trebuhu ter jih tako zavarujejo nekaj časa pred muhami. Fr. K.

Družbene zadeve in razno.

Poročilo

o občnem zboru Kmetijske družbe, ki se je vršil dne 9. junija 1934. v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani.

Po običajnih otvoritvenih formalnostih in ugotovitvi sklepčnosti, je predsednik g. Detela otvoril občni zbor Kmetijske družbe. Zbranih je bilo 148 delegatov s 360 glasovi, s tem zastopanih 360 kmetijskih podružnic z 8.352 člani. Število današnjih članov je pa dokaj višje; navedeno velja le za stanje, ki je bilo koncem l. 1933.

Predsedniško poročilo in poročilo o delovanju Kmetijske družbe v prejšnjem letu je bil predmet daljše razprave. Tiskana poročila se bodo poslala podružnicam v vpogled in presojo. Poročilo vsebuje: notranjo organizacijo družbe, delovanje glavnega in izvršilnega odbora, delovanje podružnic, uradniške zadeve, blagovni promet, ki je znašal v l. 1933. 65.415.837,34 Din, računski zaključek za to leto, bilanco in račun izgube in dobička. Sledilo je poročilo in predlog predsednika nadzornega odbora g. ravnatelja A. Žmavca, ki je predlagal razrešnico glavnemu odboru in pohvalo uradništvu, ki jo je potem občni zbor odobril.

Nato je podal referat o svetovni trgovini s kmetijskimi pridelki ravnatelj ing. Ferlinc. (Glej prilogo „Vnovčevalca“!)

Občnemu zboru so bile prečitane sledeče resolucije, katere je občni zbor soglasno odobril, z naročilom, da se odpošljejo na merodajna mesta.

Resolucija za finančno ministrstvo.

I. Kredit. Težko gospodarsko stanje našega kmetijstva kakor tudi ostalih gospodarskih panog bi na mah popustilo, čim se uredi vprašanje kredita. To vprašanje se da rešiti samo tedaj, če se vrne zaupanje do denarnih zavodov in če bo zakonodaja omogočila vsem stanovom sposobnost za kredit.

Zaupanje v denarne zavode bo vpostavljeno, ko bodo denarni zavodi v stanju vsak čas izpla-

čati vloženi denar. Po današnjem stanju je to mogoče le tedaj, če jim po državi priviligirane državne denarne ustanove nudijo za daljši čas neodpovedljivi kredit, ki naj tvori rezervo za primer večjih dvigov. Redne dvige in dajanje kreditov pa bi mogli zavodi obavljati iz lastnih sredstev.

Kreditna sposobnost dolžnikov pa bo dosežena, ako se z zakonodajo jamči vsakemu brez izjeme neomejena osebna lastninska pravica in neomejeno jamstvo za lastne obveznosti.

Krediti gospodarskim podjetjem naj bodo za daljši čas neodpovedljivi, da se lahko v celoti izrabijo v namen, za katerega so bili najeti. Današnja praksa podeljevanja kreditov državnih denarnih zavodov zavira namreč vsak gospodarski napredek. Varnost danega kredita mora sicer biti v vsakem primeru zagotovljena, vendar pa naj se s tem ne pretirava. Kredit je dovolj zavarovan s hipoteko, če vrednost zastavljenih predmetov krije kredit z večkratnim iznosom. Pri takem zavarovanju ni potrebno še jamstva z menico in še enkratno varstvo z zastavo vrednostnih papirjev. Vkljub temu pa se za tako zavarovane kredite zahteva povračilo v treh mesecih v gotovini. Opisana praksa absolutno onemogoča tudi onemu, ki mu je bil kredit dovoljen, plodno izkoriščanje istega, ker v dobi treh mesecev v največ primerih posli, za katere je bil kredit najet, ne morejo biti opravljeni. Tudi sili ta stroga praksa gospodarske kroge, da si zagotove kredit v dvojnem iznosu, da z drugo polovico krijejo obveznosti prve, ker sicer ta ne vrši nemoteno svoj posel. Vse to podražuje kredit, ustvarja draginjo, pospešuje gospodarsko krizo, zavira razvoj privatnega in še posebno državnega gospodarstva. **Zato zahtevamo predvsem pravilno ureditev kreditnega vprašanja, ki naj omogoči likvidnost denarnih zavodov ter vpostavljanje kreditne sposobnosti vlagateljev in dolžnikov v zmislu obrazloženih načel. Dokler pa je v važnosti neizpremenjen zakon o zaščiti kmeta, zahtevamo, da se kreditnemu zadrukarstvu dodelijo potrebni dolgoročni krediti, kakor so s tem zakonom predvideni in obljubljeni. Končno zahtevamo, da se današnja praksa podeljevanja kreditov potom državnih denarnih zavodov revidira ter uredi tako, da ne bo zavirala vsak gospodarski napredek.**

2. Davčne zadeve. a) Obdavčenje kmetijskih zadrug. Z zakonom iz 18. II. 1934. so predrugačeni pogoji, pod katerimi so zadruge po zakonu o neposrednih davkih iz l. 1928. oproščene družbenega davka. Pri določbi novih pogojev nista nikakor upoštevana značaj in namen kmetijskih produkcijskih, nabavljalnih in vnovčevalnih zadrug, ki se bistveno razlikujejo, posebno po značaju od kreditnih, komanditnih, konsumnih in raznih obrtnih produkcijskih zadrug.

Z davčnimi olajšavami kmetijskim produkcijskim, nabavljalnim in vnovčevalnim zadrugam, se

podpira kmetijstvo kot proizvodna panoga, katere najvažnejši značaj je v tem, da je kmetijstvo temeljna produkcija vsega človeškega delovanja. Zato se kmetijska proizvodnja ne more vzporediti z nobeno drugo proizvodnjo, ker so pač vse druge produkcije le njene pomožne panoge in so zaradi tega v podrejenem odnosu napram glavni, t. j. kmetijski produkciji. Oteževati temeljno produkcijo, se pravi omejiti tudi razvoj vsem drugim proizvodnjam, kar posebno težko občutimo v današnjih časih gospodarske stiske, kadar je zmanjšana kupna moč kmeta kot glavnega potrošača industrijskih in obrtnih proizvodov, zavira delo in razmah industriji, obrti in trgovini.

Izvršitelj te temeljne produkcije, t. j. kmetovalec je oproščen tudi nadalje družbenega davka in logično je, da mora biti tudi združenje kmetovalcev davka oproščeno, saj vrši v kmetovalčevem imenu za njegovo proizvodnjo one trgovske posle, ki jih bi sicer brez plačanja davkov mogel sam izvršiti. Po združnem zakonu zadruga ni sama sebi namen, da bi kot neka pravna oseba zbirala zase zasluzke, ampak je zadruga namenjena članom, da potom nje ceneje nabavljajo, dražje prodajajo, dobivajo cenejši kredit ter sploh boljše pogoje za svojo delovno moč in produkcijsko sposobnost.

V očigled obrazloženih posledic, ki jih povzroča obdačenje kmetijskih zadrug, zahtevamo:

1. Zakonski pogoji za dosego davčne prostosti družbenega davka pri obdavčenju zadrugarstva naj ostanejo isti kot so predvideni v zakonu o neposrednih davkih iz l. 1928., ker so omenjeni pogoji dovolj strogi, da se preprečijo zlorabe.

2. Če se davčna prostost ne more doseči za celokupno zadrugarstvo in vse vrste zadrug, naj se z novilizacijo zakona iz 18. II. 1934. določijo prvotni pogoji za dosego davčne prostosti od družbenega davka, vsaj za vse kmetijske nabavne in vnovčevalne zadruge. Te zadruge itak ne bi smele po svojem namenu prodajati na drobno alkoholnih pijač v svojih točilnicah. Tudi te zadruge ne trgujejo z luksurnimi predmeti, ako se dnevne potrebščine civiliziranega človeka ne okategorirajo kot luksus. Omejitev glede poslovanja z nečlani pa naj popolnoma odpade, ker so zadruge v tem primeru itak dolžne plačati prometni davek za vse blago, ki ga prodajo nečlanom.

b) **Odredba glede rokov za plačanje davkov.** V današnjih časih občuti zelo težko, posebno kmetijstvo, strogo izterjevanje davkov. Kmetijska produkcija je zaradi nizkih cen nerentabilna, javna dela ne nudijo stalnega zaslužka, a prihranki iz konjunktornih let so imobilizirani v denarnih zavodih. Vkljub največji štednji in skromnosti kmetijski stan tudi pri najboljši volji ni sposoben, da zadosti svojim davčnim obvezam v odrejenih rokih. Posebno je za Dravsko banovino avgustov rok plačila neposrednih davkov (zemljarine) zelo ne-

prikladen, ker je Dravska banovina pasivna v proizvodnji žitaric ter ta panoga kmetijstva večinoma ne daje denarnih dohodkov kmetovalcu, kot je to v drugih pokrajinah države. Če pa pridelajo v nekaterih predelih toliko žita, da ga prodajajo, je to mogoče šele v jeseni, ker se mlattev žita vrši tu veliko pozneje kakor v južnih pokrajinah.

S teh razlogov zahtevamo, da se pri določitvi rokov, kdaj naj se davki plačajo, upoštevajo produkcijske možnosti v Dravski banovini ter se posebno obveze avgustovega roka preložijo za tri mesece. Takrat je kmet že izvršil žetev pridelkov za prodajo ter more dobiti potrebna denarna sredstva za plačilo davkov, ne da bi bil pri tem prisiljen oddajati svoje pridelke v času najslabše konjunktore po nizkih cenah.

c) **Odmera davkov.** Tudi naj bi se pri kmetijskih gospodarstvih upošteval pri napovedi dohodka rezultat gospodarske bilance, ako se ista predloži. Davki naj bi se ravnali po čistem dobičku, ne pa po neklih negotovih ocenah. Zato prosimo, da se da v tem pogledu navodila davčnim oblastem, ki naj pri odmeri dohodnine obzirno postopajo.

Dalje zahtevamo omiljenje strogosti pri odmeri in izterjevanju dohodninskega in hišnega davka, posebno v mešanih kmetijsko-obrtnih ali kmetijsko-gozdarskih gospodarstvih. Upošteva naj se, da je kmet v goratih krajih, kjer ga dohodki od čistega kmetijstva ne morejo preživljati, prisiljen, da s svojci ravno zaradi vzdrževanja svoje kmetijske proizvodnje išče zaslužka v gozdu ali pa v domači obrti. To udejstvovanje pa ni stalno in mu ne daje glavnih dohodkov, tako da zaradi tega dotičnik še ni izgubil značaj kmeta, kar bi opravičevalo, da se ima smatrati kot obrtnika ali pa industrijskega delavca.

d) **Omiljenje strogosti pri izterjevanju.** Posebno pa zahtevamo, da velja za prisilne prodaje kmetijskih pridelkov in živine, ki so bili zarubljeni za davke, isto načelo kot pri prodajah nepremičnin, t. j., **da se ne smejo oddati pod 2/3 cenilne vrednosti.** Sedaj se postopa tako, da se zarubljeni predmeti prodajo za vsako ceno. Na ta način se rušijo cene kmetijskih pridelkov, medtem ko bi bilo ravno v interesu državne blagajne, da se cene dvignejo ter napravi kmetijstvo rentabilno; saj je kmetovalec najštevilnejši in največji davkoplačevalec in potrošič v vsem narodnem gospodarstvu.

e) Dalje prosimo finančno ministrstvo, da uveljavi pri vseh licitacijah za državne licitacije sledeča načela in da predpiše za vsa ministrstva uniformna navodila:

1. Licitacije za državne nabavke se imajo obavljati na sedežu direkcije ali ustanove, ki nabavlja potrebščine za okoliš svojega področja.

2. Izklicna cena naj odgovarja običajnim cenam na dotičnem teritoriju, in sicer naj se ravna za kmetijske pridelke po dnevnih borznih cenah

novosadske prod. borze, dodavši ji polno vozarino po železniški tarifi. Nepravilne pa so licitacije franko nakladna postaja, posebno pri onih ustanovah, ki uživajo ugodnosti pri železniški tarifi (vojaštvo, min. železnice), ker se pri izračunavanju loco cene kalkulirajo prevozni stroški. N. pr. v Dravski banovini niti en kmetijski proizvod ne more konkurirati na licitacijah proizvodom iz Vojvodine, če te ustanove kalkulirajo s povlaščenimi tarifami. Izguba za državno blagajno je dvojna, prvič pri prevoznini, a drugič zaradi obubožanja kmetijskega stanu, ki zaradi nerentabilnih cen ni sposoben plačevati davkov in nakupovati industrijskih pridelkov.

Resolucija za ministrstvo trgovine.

Mednarodna trgovina in carine.

S hvaležnostjo upoštevamo delo vlade pri raznih mednarodnih trgovinskih pogajanjih, kjer se skuša doseči tudi za kmetijske proizvode primerna tržišča in ugodne priložnosti za izvoz.

A. **Izvoz živine:** Kot živinorejska pokrajina smo zelo zainteresirani na mednarodnem uravnavanju izvoza živine in drugih proizvodov živinoreje. Čeprav moramo priznati, da se dodeljeni kontingenti kolikor mogoče dobro izkoristijo, vendar moramo opozoriti na to, da naše kmetijstvo z doseženim utržkom še vedno ne pokrije svojih pridelovalnih stroškov.

Da se to doseže, zahtevamo:

1. Da se pri trgovinskih pogajanjih skuša doseči čim manjše uvozne carine od strani tujih držav.

2. Da se ves izvozni kontingent dodeljuje združnim organizacijam posebno v onih pokrajinah, kjer je zadržarstvo za to že sposobno. Med te pokrajine spada nedvomno Dravska banovina.

3. Da se v pokrajinah s specificiranim zadržarstvom, kakor n. pr. v Dravski banovini, kontingent dodeljuje le centralnim kmetijskim nabavno-vnovčevalnim združenjem, ker so le te organizacije sposobne izvoz tako urediti, da se z njim uravnavajo tudi cene na domačem trgu. Tudi so te zadržuge sposobne pri večjem prometu z doseženimi prihranki v dobi konjunktore obdržati prvotne cene na domačem trgu tudi takrat, kadar so cene na tujih tržiščih slabše. Izvoz živine naj bo torej regulator za cene na domačem trgu in naj se organizira tako, da se zagotovi stalnost teh cen.

4. Zato želimo, da se v Dravski banovini ves pripadajoči kontingent dodeli Kmetijski družbi, ki ima vsepovsod svoje podružnice ter je kot centralna stanovska organizacija slovenskega kmeta edina pozvana, da uravnava cene živalskim produktom.

B. **Izvoz sadja.** Z istih gospodarskih razlogov zahtevamo, da se izvoz sadja strogo organizira

in uravnava. Preprečiti se mora, da tuji kupci nakupujejo že takrat, ko sadje še ni zrelo, in da izkoriščajo na ta način bedno materialno stanje sadjarjev. Izvoznice naj se dovoljujejo le kmetijskim zadrugam in specielnim za to protokoliranim veletrgovcem, ki zaslužijo poverjenje javnosti kakor v strokovnem tako tudi v trgovsko-tehničnem pogledu. Omejiti se mora prekupčevanje ter s pravilnikom uravnati način nakupovanja sadja. Strokovna kontrola pri izvozu naj bo stroga, da se doseže ugled našemu sadju v tujini. Zadrugam naj se izvoz sadja omogoči z dodelitvijo sezonskih kreditov.

C. Izvoz lesa: Dravska banovina proizvodi velik presežek kakovostnega lesa za izvoz. Ker je gozdarstvo pri nas s kmetijstvom tesno združeno, vplivajo vse neprilike pri izvozu lesa tudi na splošno kmetijsko proizvodnjo.

Zahtevamo, da se pri bodočih trgovskih pogajanjih z uvoznimi državami uravnajo izvojni predpisi in carine na način, ki bo za nas ugoden ter bo trajal daljšo dobo, tako da ga uvozne države ne bodo mogle samovoljno menjati.

D. Uvoz kmetijskih potrebščin: Glede raznih kmetijskih potrebščin, ki se uvažajo, zahtevamo, da se dovoli uvoz le najpotrebnejšim in takim, ki jih v državi sploh ne proizvajamo, ali vsaj ne v zadostni količini in kakovosti. Želimo, da se s primernimi carinami omogoči delavnost domači industriji. Vendar pa naj bodo carine le tolikšne, da je omogočena domači industriji proizvodnja kakovostnih proizvodov, kateri so po svojih prodajnih cenah dosegljivi za kmetijska gospodarstva ter po možnosti znižujejo proizvodne stroške v kmetijski proizvodnji.

Odlučno smo proti temu, da se domači industriji, posebno oni, ki dela s tujim kapitalom, omogoča izkoriščanje kmetovalcev pri produkcijskih sredstvih, ki so neobhodno potrebna. Obstoječe mednarodne trgovinske pogodbe in ugodnosti domače industrije v tem pogledu naj se revidirajo, da bodo cene kmetijskim potrebščinam prilagodene sedanji kupni moči kmeta.

Resolucije za ministrstvo železnice.

1. Železniška zveza: Za vnovčevanje kmetijskih proizvodov je posebne važnosti čim krajši in cenejši prevoz do morja. Dravska banovina je v tem pogledu zelo zapostavljena.

Zahtevamo, da se čim preje prične z graditvijo železniške zveze preko Kočevja do Sušaka, s katero se bo Dravski banovini omogočil krajši in cenejši dostop do morja. Obenem tudi prosimo za čim prejšnjo zgraditev zvezne proge Sevnica - Št. Janž.

2. Tarife: Smatramo, da sedanje železniške tarife za promet v državi niso urejene tako, da bi bil pri tem dovolj upoštevan značaj kmetijske proizvodnje v raznih pokrajinah. Želimo, da se

omogoči vnovčevanje pridelkov s preferencialno železniško tarifo, tako da je olajšan prevoz odviskov za dotične pridelke v pasivne kraje. Žitordni kraji naj n. pr. uživajo ugodnosti za prevoz žita, a istotako vinordni kraji pri prevozu vina, medtem ko bi bil uvoz istih proizvodov v dotične pokrajine otežkočen.

Dravska banovina želi znižanje stroškov pri izvozu v druge kraje države za sadje, vino, krompir, seno in les ter povečanje tarife za prevoz istih pridelkov od drugod v našo banovino.

Sistem uputnic, ki naj sedaj po možnosti nadomesti nedostatke v železniški tarifi, ni umesten, ker omogoča zlorabe in je pristopen le posameznikom. Pšenico in koruzo potrebuje n. pr. za lastno prehrano ali kot produkcijsko sredstvo v živinoreji vsak kmetovalec in zato naj bi ga mogel nabaviti po nizkih cenah tudi vsak potrošač v pasivnih krajih, saj se s tem omogoči nova proizvodnja v njegovem gospodarstvu.

Zahtevamo torej, da se prevozne tarife v gorenjem zmislu izpremenijo, a uputnice naj se obdržijo le za pomoč onim, ki svoje materialno stanje niso sami zakrivali, oziroma za one pokrajine, ki so zašle zaradi vremenskih nezd, suše in poudnji v bedno stanje.

Po istem principu naj se uredi železniška tarifa pri izvozu v tujino, odnosno uvozu kmetijskih produkcijskih sredstev, v kolikor že to ni upoštevano.

Ugotoviti moramo, da je zadnja ureditev osebne prevozne tarife na železnicah ponesrečena in da je zadela najbolj ekonomsko šibke stanove, med katere moramo prištevati posebno v sedanjih časih tudi kmeta. Zelo neprijetno je tudi odjeknil odlok, po katerem se delegatom KD ni dovolila znižana vožnja za občni zbor. To se občuti kot krivično zapostavljanje kmetijstva, glavnega producenta proizvodov, ki jih železnice prevažajo, posebno če se istočasno raznim društvom, ki s proizvodnjo nimajo nobene zveze, dovoljujejo prevozne olajšave.

Želimo, da se tarifa za III. razred revidira in prilagodi gmošnemu stanju kmetskega prebivalstva in da se tudi važnim gospodarskim ustanovam, kakor Kmetijski družbi, dovoljujejo ugodnosti, kadar sklicuje svoje članstvo, da rešujejo važna gospodarska vprašanja ali pa organizirajo poučne ekskurzije zaradi pospeševanja kmetijstva.

Kmetje se zelo pritožujejo nad novim voznim redom v Prekmurju, ker ne odgovarja ljudskim zahtevam. Opozori naj se železniško direkcijo v Ljubljani da pred sestavo voznega reda povpraša podružnico Kmetijske družbe v Murski Soboti za mnenje in v sporazumu z njo sestavi vozni red za Prekmurje.

3. Nakup sadnega drevja za posaditev ob proгах: Generalna direkcija železnic je naložila svo-

jim podrejenim direkcijam, da se ima vzdolž železnic nasaditi sadno drevje. Kmetijska družba je ponudila ljubljanski železniški direkciji sadike sadnega drevja odlične kakovosti in po sadnem izboru za Dravsko banovino. Vkljub temu, da je bila cena za te sadike za prilike v Dravski banovini zelo povoljna, so bile po nalogu Generalne direkcije v Beogradu nakupljene sadike v južnih krajih države. To sadno drevje niti ne odgovarja našim prilikam, niti niso vrste izbrane po sadnem izboru, ki velja za Dravsko banovino, niti niso bile sadike kakovostno dobre. Posledice so vidne, zlasti v mariborskem okolišju, kjer je usahnilo že veliko posajenega drevja ob progi. Ako to vidijo tujci, ki po teh progah prihajajo v našo banovino, bo naše sadje na mah izgubilo svoj dober sloves.

Grajamo tak nakup sadnega drevja in zahtevamo, da se v bodoče nakupuje sadno drevje le v Dravski banovini. Zasajeno krčljivo in posušeno drevje pa naj se čim preje odstrani, da ne bo v zasmeh našemu sadjarstvu.

(Dalje sledi.)

VABILA

k letnim zborom podružnic Kmetijske družbe v Ljubljani, r. z. z o. z.

1. Čitanje pravilnika, zlasti § 2., 3., 6., 7., 8., 9. in 10.

2. Slučajnosti.

Dol pri Ljubljani, ob 15. uri pri tajniku; **Gornja Radgona**, ob 9. uri v gostilniških prostorih g. Talanya; **Ljubno ob Savinji**, ob 14. uri v Petrovi gostilni; **Petrovče**, ob 9. uri v narodni šoli; **v nedeljo, 22. julija 1934.**

Vojniki, ob 8. uri v posojilnični dvorani.

Kmetijsko-šolski vestnik.

Banovinska kmetijsko-gospodinska šola v Št. Jurju pri Celju prične šolsko leto 1934./35. 17. septembra 1934. ter traja 10 mesecev. — Namen šole je izobraziti dekleta srednjih in malih kmetov za dobre kmetske gospodinje, jim vcepiti veselje do kmetskega dela in jih ohraniti kmetski hiši. Temu primerno je usmerjen praktični in teoretični pouk šole. — Sprejemni pogoji so: 1. Starost vsaj 16 let; 2. dovršena osnovna šola; 3. moralna neoporečnost; 4. popolno telesno zdravje. Pouk je praktičen in teoretičen ter obsega poleg verouka, vzgojeslovja, spisja, računstva, nauka o higijeni in ravnanju z bolniki vse važnejše kmetijske predmete, katere mora umeti vsaka dobra kmetska gospodinja, kakor poljedelstvo, živinoreja, mlekarstvo, vrtnarstvo in sadjarstvo, gospodarsko in gospodinsko knjigovodstvo ter gospodinske predmete: kuhanje, oskrba perila, šivanje, pletenje, tkanje i. dr. — Učenke stanujejo v zavodu, kjer imajo vso oskrbo. Mesečna oskrbnina znaša 25 (50) do 350 Din po gospodarskem stanju staršev, ker dovoljujejo kr. banska uprava in sreski kmet. odbori gospodarsko šibkejšim kmetskim prosičkam mesečne prispevke. Zato morajo one, ki žele biti deležne

banovinske podpore, priložiti uradno potrjeno o gospodarskem stanju, obsegu posestva staršev in višini drž. davka, najbolje na formularju „Uverenje o imovinskem stanju“, ki se dobi pri občini ali srezu. Za prispevek domačih sreskih kmetijskih odborov mora prositi vsaka direktno, zato je najbolje, če vloži prošnjo za sprejem na zavod potom sreskega kmetijskega referenta. — Istočasno spisano prošnjo s kolekom 5 Din je poslati naravnost na vodstvo šole ali potom sreskega kmetijskega referenta vsaj do 10. avgusta. Prošnji je priložiti: krstni list, domovnico, zadnje šolsko spričevalo, нравstveno spričevalo in obvezo staršev, ozir. varuha (kolek 2 Din), da bodo plačevali oskrbnino, in one, ki žele štipendijo, prepisano „uverjenje“. — O sprejemu in potrebščinah, katere morajo prinesiti s seboj, obvesti vodstvo vse pravočasno.

Na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se prične novo šolsko leto celoletne šole 15. septembra 1934. Sprejme se 34 učencev. Vsi učenci stanujejo v zavodu, kjer imajo vso oskrbo. Sprejmejo se pridni, dovolj nadarjeni sinovi kmetskih staršev, ki bodo ostali po končanem šolanju na kmetiji. Lastnoročno pisane prošnje kolekovane s 5 Din je poslati ravnateljstvu banov. kmet. šole na Grmu pri Novem mestu najpozneje do 1. avgusta 1934. Prošnji je priložiti: krstni list, domovnico, zadnje šolsko spričevalo, spričevalo o нравnosti pri onih prosilcih, ki ne stopijo v zavod neposredno iz kake druge šole, izjavo staršev, odnosno varuha (kolek 2 Din), s katero se zavežejo plačati stroške šolanja, obvezno izjavo staršev ali varuha (kolek 2 Din), ki žele banovinsko ali kako drugo štipendijo iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domači kmetiji, v nasprotnem primeru pa, da povrnejo zavodu sprejeto podporo iz javnih sredstev. Navesti je tudi točen naslov in zadnjo pošto. Starost najmanj 16 let in z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Pri vstopu v šolo napravijo učenci kratek sprejemni izpit iz slovenščine in računstva, katerega so oproščeni absolventi dveh ali več razredov meščanske šole ali kake nižje srednje šole. Hkrati se preišče njih zdravstveno stanje po zdravniku zavoda. Oskrbnina znaša do preklica od 25 do 300 Din po premoženjskih razmerah prosilca in se plačuje mesečno v naprej. — Prosilci za banovinsko znižano mesto morajo priložiti davčno ali občinsko potrjeno o velikosti posestva in višini letnih davkov z navedbo družinskih in gospodarskih razmer. Obenem pa naj zaprosijo za podporo še sreski kmetijski odbor. Izkazilo o višini prispevka kmetijskega odbora je priložiti prošnji.

Na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru prične novo šolsko leto dne 15. septembra t. l. Šola je dvoletna ter ima internat za 60 gojencev in 58 ha veliko posestvo z vsemi kmetij-

skimi panogami. Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let ter z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Kmetijski sinovi, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma, imajo pri sprejemu prednost. Sprejeme se tudi nekaj eksternistov, ki stanujejo izven zavoda. Mesečna vzdrževalnina se določi po premoženjskih razmerah prosilcev ter znaša od 25 do največ 300 Din. — Prošnje za sprejem (košek 5 Din) je poslati ravnateljstvu najkasneje do 20. julija t. l. ter priložiti: krstni list, domovnico, odpustnico, odnosno zadnje šolsko spričevalo, spričevalo o n ravnosti pri onih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole; obvezno izjavo staršev, odnosno varuha, da bodo krili stroške šolanja. Pridni sinovi manj premožnih posestnikov, ki žele znižanje mesečne vzdrževalnine in banovinsko štipendijo sreskega kmetijskega odbora, morajo priložiti tudi premoženjski izkaz z uradno navedbo višine zemljiškega davka ter gospodarskega stanja staršev, odnosno varuha. Takj prosilci naj zaprosijo istočasno za odgovarjajočo štipendijo pri svojem sreskem kmetijskem odboru. — Podrobnejša pojasnila daje na željo ravnateljstvo.

Banovinska kmetijska šola v Št. Jurju pri Celju prične novo šolsko leto 1934./35. 24. septembra 1934. Sprejemni pogoji: 1. Sprejme se okrog 30 prosilcev, v prvi vrsti kmetijske sinove, za katere se predvideva, da ostanejo na kmetijah. 2. Prosilci morajo biti telesno in duševno zdravi, od 16 do 20 let stari; izjemno se sprejmé tudi starejše. 3. Prosilci morajo dovršiti vsaj 4 razrede, ozir. oddelke osnovne šole s pozitivnim uspehom. 4. Mesečna oskrbovalnina znaša 25 do 300 Din, ker dovoljuje kr. banska uprava potrebnim delne štipendije. Tudi sreski kmetijski odbori podeljujejo prispevke k oskrbovalnini. Zato je najbolje, da oni, ki zaprosijo sreski kmetijski odbor za podporo, vložé celotno prošnjo za sprejem na zavod potom sreskega kmetijskega referenta, da ve, koliko je prosilcev v srezu in koliko jih prosi sreski kmetijski odbor za prispevek. Povprečno prispeva banovina eno tretjino in istotoliko sreski kmetijski odbor. Prosilci naj se obrnejo tudi na domače posojilnice in občine za podpore. — Lastnoročno spisana prošnja, kolekovana s 5 Din mora dospeti na upravo zavoda vsaj do 10. avgusta. Prošnji je priložiti: krstni list, domovnico, zadnje šolsko spričevalo, n ravstveno spričevalo in obvezo staršev, ozir. varuha (kolek Din 2), da bodo krili stroške. Oni, ki prosijo za podporo, naj navedejo v prošnji gospodarsko stanje staršev, županstvo pa lahko koncem prošnje to potrdi, priporoči prošnjo ter navede velikost posestva in višino državnega davka, ali se pa priloži koleka prosto „Uverjenje o imovinskem stanju“ z navedbo teh podatkov. Tiskovine za to se dobe pri občini in srezu. — Poučuje se na zavodu poleg splošno izobraževalnih predmetov po-

sebno: poljedelstvo, živinoreja, sadjarstvo, vrtinarstvo, mlekarstvo, čebelarstvo, gozdarstvo, delno tudi vinarstvo in kletarstvo ter kmetijske gospodarske predmete, kakor knjigovodstvo, združništvo, kmet. zakonodajo in kupčijstvo. Z vsemi predmeti je združena gospodarska praksa na obsežnih zavodovih objektih. — Zavod je posebno primeren za kmetijske sinove iz živinorejskih okolišev banovine. — O sprejemu se obveste prosilci pismeno, istotako kaj naj prineso s seboj.

Književnost.

Naše finančno pravo. Pod tem naslovom je pravkar izšla knjiga, ki jo je priredil Sušec Štefan, načelnik finančnega oddelka banske uprave v pokoju. Knjiga vsebuje v poljudnem besedilu in v pregledni obliki sistematično obdelane vse veljavne davčne, trošarinske in taksne predpise. Knjiga more služiti kot prikladen priročnik in učbenik vsakemu davkoplačevalcu, ki se zanima za davčne predpise in se ne mara kar tako podvreči srepemu izvrševanju davčnih bremen. V knjigi najde vsak — tudi nestrokovnjak — vsa zakonska določila, ki mu točno dajejo pojasnila v vseh davčnih, trošarinskih in taksnih zadevah, kakor tudi navodila v primerih, ako smatra, da mu je davčno oblastvo predpisalo nepravilne in previsoke davke. — Knjiga obsega 372 strani, je okusno vezana v platno ter stane 100 Din brez poštnine. Cena tej obširni in koristni knjigi je razmeroma nizka in moremo nakup vsakomur, ki količkaj zmore, posebno pa našim močnejšim podružnicam, le toplo priporočati. Naroča in dobiva se v tiskarni Merkur, d. d. v Ljubljani, Gregorčičeva ul. 23, in pri avtorju: Sušec Štefan, Ljubljana, Beethovnova ul. 15.

Razno.

Nepovoljno stanje posevkov v Češkoslovaški. Ministrstvo za kmetijstvo je izdalo predkratkim poročilo o stanju posevkov. Vsled neugodnih vremenskih prilik so žitarice dokaj slabe, tako zrnje kakor tudi slama. Odbor za zaščito žitne akcije, je podvzel potrebne korake, da cene žitu ne bodo narastle.

Stanje posevkov na Madžarskem je izpod povprečnim letnim pridelkom. Ječmen in rž sta že pospravljena, kakovost je srednja, slama bolj majhna.

Zanimivi podatki o izvozu poljedelskih pridelkov na Madžarskem. V zadnjih petih letih se je gibal izvoz kmetijskih proizvodov kakor sledi: Vrednost izvoza (v 1000 Pengú): 1929. 798.570, 1930. 678.932, 1931. 385.702, 1932. 219.726, 1933. 280.525. Izvoz v lanskem letu je napram predlanskim dokaj narastel.

Odgovorni urednik: Fr. Kafol. — Izdajatelj za Kmetijsko družbo: Oton Detela. — Tisk J. Blasnikova nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. — Odgovoren L. Mikuš.

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

V LJUBLJANI, TAVČARJEVA (SODNA) ULICA 1

Telefon 2847.

Brzjavni: „Kmetijski dom“.

Rač. poš. hran. št. 14.257.

Žiro račun: Narodna banka

Podružnici v

Kamniku in Mariboru

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 4% brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 5%. **Stanje vlog 35.000.000 Din. — Rezerve 1.200.000 Din.** Jamstvo za vloge presaga večkratno vrednost vlog. Vložne knjižice drugih zavodov sprejema brez prekinjenja obrestovanja. Posojila daje proti poroštvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite na tek. računu pod najugodnejšimi pogoji. — **Blagajniške ure:** Ob delavnikih od 8—12 1/2, in od 3—4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12 1/2 ure

Proti ognju, vlomskim tatvinam, telesnim poškodbam, proti toči, zakonski odgovornosti, ter na življenje **zavaruje**

„SLAVIJA“

jugoslovanska zavarovalna banka
v Ljubljani, Gosposka ul. 12

Telefon štev. 21-78 in 22-76

Zastopniki v vsakem kraju!

Kamnoseška industrija

ALOJZIJ VODNIK, LJUBLJANA

poleg glavnega kolodvora
ustanovljena 1880

odprodaja veliko zalogo grobnih spomenikov po jako znižanih cenah tudi na hranilne knjižice.

Oglasujte v Kmetovalcu!

Javna zahvala.

Podpisani Anton Šilec, posestnik, Kapela-Slatina Radenci, imam svoje viničarsko poslopje zavarovano pri zavarovalnici

„Croatia“ v Zagrebu.

Za hitro likvidacijo in popolno izplačilo zavarovane odškodnine se tem potom domači zavarovalnici „CROATIA“ najtopleje zahvaljujem, kakor tudi njenemu poverjeniku gosp. Miško Križanecu v Gornji Radgoni in vsakemu najtopleje priporočam omenjeno zavarovalnico.

Kapela - Slatina Radenci, 12. maja 1934.

Laneno olje, firnež, barve, lake, kit, lan. tropine

ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi, najugodnejše kupite pri domačem podjetju

MEDIČ-ZANKL

tovarne olja, lakov in barv
družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIČ

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem Sadu. — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

Najuspešnejše sredstvo za rejo domače živine je brezdvomno

MASTIN

ki pospešuje rast, odebelttev. in omastitev domače, posebno klavne živine. — Jasen dokaz neprecenljive vrednosti „MASTINA“ so brezštevila zahvalna pisma

Cena: 5 škat. 46 Din, 10 škat. 80 Din

Lekarna TRNKOCZY
LJUBLJANA, Mestni trg 4 (Zraven Rotovža)

J. BLASNIKA NASL.

UNIVERZITETNA TISKARNA

LITOGRAFIJA OFFSETTISK KARTONAŽA

ZALOŽNIŠTVO VELIKE PRATIKE

VREČICE ZA SEMENA

Najstarejši grafični zavod Jugoslavije izvršuje vse tiskovine najceneje in najsolidneje

USTANOVLJENA LETA 1828

Člani!

Kupujte vse svoje potrebščine pri Kmetijski družbi!

Najugodnejše se Vam nudijo koruza, otrobi, umetna gnojila, kmetijski stroji, semena in druge kmet. potrebščine. Kupuje krompir, seno, slamo, zdravilna zelišča in druge kmet. pridelke.

Predno kaj kupite, vprašajte pri Kmetijski družbi za ceno.

Važno za osnovne in kmetijske šole!

Kmetijska družba v Ljubljani je založila 6 stenskih slik od trav, detelj in raznih krmskih rastlin v velikosti 70 × 50 cm s primernim obešalom in okvirjem.

Slike so umetniško izdelane po naravi v barvah in služijo kot izborno učilo za spoznavanje naših glavnih krmskih rastlin. K vsaki seriji se doda po ena knjižica s kratkim opisom vsake rastline.

Vseh šest slik s knjižico in poštino vred stane Din 100.—. Priporočamo takojšnjo nabavo tega učila, dokler je še v zalogi, ker bo vsakemu učitelju služilo kot dober pripomoček pri pouku.

Najboljšo

Modro galico

izdeluje tovarna

„Zorka“ v Subotici

po staroznanem ausiškem (Aussig-Ustje) načinu, ki je z a j a m č e n o 98 — 99% in najcenejša, ker se izdeluje v naši državi in se ne plača carine. Produkcija je pod stalnim nadzorstvom ministrstva poljoprivrede.

Dobavlja

Kmetijska družba v Ljubljani.